Läse-Öfning för Mina Barn

Förord till den elektroniska utgåvan

Denna läsebok av **Jacob Tengström** (1755-1832) har digitaliserats av **Nationalbiblioteket i Helsingfors** och anpassats för Projekt Runeberg i april 2013 av Ralph E.

Läse-Öfning för Mina Barn.

ÅBO, Tryckt i Frenckellska Boktryckeriet, 1795.

^ . . . .

^g är ^ar^ .^en mesiga skyldigheten har således å-^ ^ t^ga^ ^^ åt sörja för mina^barns upfostran, at ^ ge kunskaper åt deltas förstånd, och dygder åt de-^^ ras hierta. ^e upnå nu snart den ålder, då d^ kunna lära läsa , och jag har följakteligen bordt wara ont-tänkt, åt ge dem i händerna en til detta ändamålet läm^ ^elig lärobok. ^ag känner wäl den as ^älls^et ^ ^^ ^r t^o utgifne ^rnal^, den i allmänhet s^ salladen ^r^n ^rinson^ b o .^k-, och är imm mig^ öfvertygad ^ at den bland wårå ^wens^a barn uträttat my^et godt^ men jag hår d^ trott, at den både bord^ och kundo förbättras, samt än närmare lämpas es^er ^e^ gynnares både behof och fattningsgåfva. ^ ^en har fåle-des warit mig en anledning til detta försök , ont ej ju^ ^ ^lt det fönster, hwårefter jag kunnat r^ttå mig. ^ ^ företalet til en ^l ö o ^ok är wal ej stället at ont-oändeligen upge , än mindre at förswara, de begrep jag fattåt öm den lämpeligaste läfemethod för b^rn. ^ör ^t befrämja rätta bruket af denna min lärobok, har ja^ ^ trott mig böra erinra följande ^ 1. .^ar jag näjt ester ^okstäsmernå. och några wån^ liga erentpel för stafmng^n, til den förstå öfning uti inläsningen upgifwit fådana ord, som äro roande och tätt begrip^ lige för barn, och som, hwart för fsg, innefatta et fullt begrep, utan at med andra behöfwa famman^ bindas, såsom namn på allehanda ^jttr och garter ,m. m^^ag har därpå i samma ändamål bifogat tårt^ underrättelser ont sådana ting och ämnen, som allestädes förekomma i den dageliga sammaulesnaden, och sont sa le-des as barn lätteligen kunna sattas, såsom ont mat ^ch dryeker, färgor, årstider, m. m. därefter följer en samling af små och lätta fabler, såsom i min tanke de tjatigaste at sässa barns ttpmärk-samhet för bokem och at gisma dem, jämte hog förin-nanläsningen, äfwen några allmänna begrep om ondt och godt, och dygd och last, och skedes grundlägga i dera^ späda hjertan den så angelägna ^iedoläran. ^e därnäst widfogade ^edolärande berättelserna ^tro likaledes ämnade at dot^ dem ytterligare utwi^la d^ssa ^orali^a begrep, och at gifwa dem känssia as sina för^ sta skyldigheter både emot ^ud, s^g sielswa, och sma nted-människoord hwarsöre jag oek i möjligaste måtto sökt läm-^pa dessa små .historier til de b.nn emellan dageligen före-sallande händelser. ^e karta ^ederegl^r, eller tänkespråk, dels i wers, i^els i prosa, som däruppå föij^, äro at anse sa som någr^ allmänna slutsatser eller påföljder af de föregående ^lerne och berättelserna och som de i kårthet innefatta de nödigaste l^fnadspl^terna, åtminstone för barnaåldern, så har jag, få wäl i anseende därtii, som sör at tillra öfwa minnet, och kanske t^l en liten början wägleda fma-ken för det bundna skrissättet, ämnat dem til de första tuanlä^ror för mina barn.

6 ^aghar ytterligare, dels i någ^a lätta och enfåldi-ga samtal, dels genom kårta frågor och fwar, sökt gif-ma dem de första religions begreppen om en ^ud, wår skapare och ^ar, och wårt däraf beroende förhållande ^ ^m^t .^onom och wåra medmänniskor, så mytket nämlig gen, som jag förmodat at et wäl underwist barn skulle, ^il en börjans af dessa ämne^ kunna fatta. ^ag har med flit ur denna första religions undervisningen uteslustt alla ärones

hemligheter, och de ösrsga swarare styren as mår ^hrjssna ^ngjonslära, emedan jag gjort mig det til en helig lag, at ej på-.ruga barn andra kunskaper, än. ^n^de med sm sw^a ^nk^raft kunnat fatta och utreda,

och^och at ej på et fåwiskt sätt fylla minnet med ord, emot hwilka intet wisst begrep swarar i deras förstånd. Ogär-na, och sällan u an twångsmål, läsa barnen det de ej för-stå^ och denna olust, med hwiken likwäl äfwen ^teligio-nen^dy^ o^ch wigtiga sanningar, utan ur^killning, af de ftästa wåra barn, efter det allmänna upfossringssättet, måste inhämtas, fortplanta^ oftast mtd åren både på al^l bouäsmng i gemen, och på religions kunstapeni fynner-het, al wår ^hrist^ndoms och den sanna ^udaktighetens oboteliga skada. ^llt nog, at de som barn kanna de för-sta grunderna af ^esu ^äre^ så snart begreppet tmd årert stadgar sfg,^blir det först rät^a tiden at gjfwa dem wid-sträktare kunskaper i ssn kristendom, då de tillika kunna handledas eil dessa djupsinnigare ^ärossy^ens sanna och lefwan.de utöfning.^ ^ ^fter sålunda inhämtade grunder i religions kunst^a-pen, men ie^e s^rr, har jag ansett barnen böra handleda^ til ^önen, och andra gagneliga andakts öfningar^ ty at lära dem frampladdra bbn ^il war ^erre,om hwar^ innehåll de ej äga, eller kutma äga, det minsta begrep, lär wäl ingen estertänksam ^hris^en kunna anse för nå-gon nyttig el^er ^udi behaglig plägsed, så allmän den otk hos oss mara må ^ .^w^arföre ej först lära barner känna . ^m.em de seola^ be^ .^wariöre de st-ola be^ .^uru de s^ola be^ Och hwad de st^ola be om, in-nan obegrip ^ga bigner s^ola dem påtwingastilutan^ror^ ^åsölid^.n däraf kan ej gärm-1 bli annan än den, at de se-dermera sällan eller aldrig i kela fkn lefnad komma at tmd oftertanka läsa en ^n, eller at föröfrigt med nog upmärk-samhet öswerwäga ^esu ^äras dyra ^amnngar, d^n d^ t barna åren på et så oförssåndigt sätt, föga annorlunda än ^apegoj^r, knhämtat^ tuan hela deras ^hrissendom stannar gemenligen i blotta ord, och i et tomt minnen märk, utan at hinna til hjertat, eller winna något wäldo öswer dess fördärfwad^ böjelser. ^ag har bjudit til at göra min anwisning ti^ denna ^arna^lnda^t så kårt ^ch begripelig jag någenssn kunnat^ ^en med all min där^ anwända upmärtsanchek, är jag doe^ sielf minst nöjd m^ dettas snta styret ^s min ^arnabok, och önskar därföre hjertelig^n, at någon anna^r lydigare i den wägen ät^ jag, måtte til kristendomens och den upwä^rande nngdo-mens otwiswelaktiga båtnad, upfylla bwad som briser ii dena mit ofullkomliga men mälmenta försök.^åtte det emellertid. h^lst i n^gon mon, swara emot min därmed åsyftade goda afsikt, och således tjena at hos mina unga landsmän inplanta de första grunderna til en uplyst och alswarlig kärlek s^r ^ud, för medmänni-stjor, för dygden, för är^n och al^a rättskaffens medlar-herliga tänkefält l ^ifwe i synnerhet denna lilla ^dk nyttig och wäl-sommen för^ ^r, mkna för ^r, som liggen mig närmast om hjertat l ^mottagen med fägnad och ta^sam-

het denna skänk af en kär faders hand, och nyttjen den flitigt til l^r undermening i otalen min wälmening med

^ra d^geliga framsteg ^ kunskaper och dygd, och hämten as denna min omtanka för ^r upfostran den missad öf^ wertygelse dä^om, at jag alsrat ^rl

^wenst^^^en^a ^ra^et^ ^o^äfi^er är^ följande: nnndre.

^ ^ ^ ^ ^ ^ ^ ^ ^ ^ ^ ^ ^ ^ ^ a. l^. c. d. e. f. i. i. k. l. m. n. o. ^ r. f t. u. x. ä. ^ M- ^ ^^ ^ lst. ^ f. ^ t- ^ ^ ^

^ ^^nmär^nin^ar.

^lf de^a Bo^äfwer kassas nagra ^e^ndande^ eller ^ealer, ^nämligen a e^ i. o. n. n. å. ä. ö. ^ ^ ^ O. ^ ^ i. u. n. u. ^ -A^lä de öfriga kablas Medlmdande^ eller ^onfonanter ^ a —a-pa —al— bär—far—^lad —an^ ma—i—is—ond —nr—lmn^mel—

ab. eb^ ib. th. ub. åb. äb. öb. ba. be. bi. bo. bu. bå. bä. bö. at. et. it. ot. iit. i^t. åt. ät. öc. ta. te. ti. to. cu. t^. tå. tä. tö. ad. ^d. id. od. tid. äd. öd. da. de. di. do. du. då. dä.

^ ^e hafwa nämligen fullt och trdligt lj^d i sig sjelf-wa, och kunna fåledos hwar för sig uttalas, utan at til den ^ndan bchöfwa sammanbindas med någor^ annan bokstaf.

Orsaken är, at dera^ ljud ej fän uttry^as, uman de förenas med någon sj.^ls.judande bokstaf. ^^ ^är en ^ocai am.ngen ensam, eller isöremn^ med en eller flere konsonanter, uti et ljud eller ut^ tal kan ^gas, utkommer där^f

en ^ase^eis^as- is- os. us. i^s- ^s. äs ös. fa. s^- sl. sn. s^- sä- sä- ^ ag. og^ ug- äg- ög^ ga. gu- g^- gå. gä. ha. he. lu- ho. hu. l^. hå. hä. hö. ja. je. ji. jo. j^- iå- ia. iö- ak. ek. ik. ok. uk. yk. åk. äk. ök. ka. ke. ki. ko^ ku. ki^. kå. kä. kö. al. el. il. ol^ ul- ål. äl. öl, la. le. li. lo. lu. lå. lä. l^ alm em. im om. iim. imi. åm. äm. öm. ma. me, ini. mo. iiiu. m^ nlå. mä. mö. an. in. on. un. mi. ån. än. ön. ila. ne. ni. no. nu. n^. nå. nö. a^. u^. ä^- öo. ^a. ^i. ^u. ^a. ^we. ^wi. ^oo. ^wu ^wå. c^.oä. ^oö ar. er. ir. or. år. är. ör. ra. re. ri^ ro. rli. r^ ra. rä. rö. as. es. os. us. i^s. ås. äs. ös. sa- s^. si. so, sn- s^ så. sä- ^ at. et. it. ot. ut. åt. ät. öt. ta- te. ti- to. tu- tä. t^- wa. we. wi. wo. wu^ w^ wå. wä. wö. ir. ur. ^i-^ ^^ ^^ ^^ ^^

^ ^ ^ ^^ ^ ^ ^^ ^^ ^^ ^^ ^ ^

^ ^å antingen en staswelse, eller flere sammanlagd^ staswelser, ä^a nå^on wiss be^kelse, få u^komm^ däraf et ord,^^

^^ ^^ ^^ ^ ^^ ^ ^erl-den sm-na^ man ^a sla^ ^jur, ^i-s^ar o^ ^o^lar^ la -som. ^pam ab - born.— ^mem bo - lin - kem Bi -et.— i^a-me^lem ero-co-di-lem— Dra^ ken. dnf-waa.— ^le-pl^an-ten. el-gem — ^å-ret. ^-m^sem— ^-sen. gäd-dan.— ^ä-stem bö-nam— ^el-kot-tet^ i-den.— .Kat-ten. kragan.— ^e-^net. lärkan— Men-ni-l^jan. mörten.— ^ä^ter-ga-lem nor-sem O^en. o-^ram— ^a-pe--go-jan^ p^s^geln.—^wiek-st^r -ten.— ^t-tam räs-wem — Swi-net. sta -rem snäe-kan— Ti-gern. tjä-derm— ^t-tern. ug-glan— ^ar - gem wim - ban. — - beln.— len. ^-nan. ^r-nen.^^^ 13 Äf- wen wä - xa ur jor den fle-re han - da träd och ör-ter: A- lem a-spem al- men. a -sken — Björ-ken. blå- bä- ren. bö-norne. bo-hwe-tet— Ce-dern. ca - stan -je- trä -det. — Deg -bars-bu-sken. dil-len— En- trä -det. eken.—Fu-rmt— Flä- dern.— Gra nen. gräs -lö- ken —Has-seln. has ran.h^or-tro-nem — Jung-fru-bären.—Kirs-bärs trä-det. kar-bor-ren— Lin- dem lin-go-nem— Mo-ro-ten. myr-tett. — Njtt - pon - bu - skem neg - li - kan. näck-bla-dem— O-xelm orm-buu-kan. — Pa-r on - trä - det. pep - par - ro - ten . per- sil - jan — Rön - nen . rå - gen. ring - blom - inan — Sal-gen. se -na -pen. smul- tro- nen. — Tal -lem ti - steln. — Vi - ol - blom - man. wm - bärs-^bu-sken. — A - ker - bären. — Äp - ple - trä- det. -är-ter -ne.

Man kan ä-ta

Bröd. Smör. Ost Kött. Mjölk. Ägg. Fisk. Sop-pa. Stek. Ka-ka. Ba-kel-se. ^ Man kan dric-ka Wat-ten. Öl. Swag - dric-ka. Spis-öl. Win. Mjölk. The. Mjöd.

De all-män-na-ste Me-tal-ler ä^ro: Gull. Silf-wer. Kop-par. Tenn.

Järn o^

Mä^ä-ro

nen Hor - seln , Sma - ken ^ ^n^ ten oel^ ^än-^an.— Man ser med ^-gat — l^ör med ^-rat — sma -kar medTnn^ ^an—luk-tar med Na -san, o^ kan -ner nted ^in-gren oeh l^e-la .^rop-pen. för-näm^a fär-^or-na ä-ro-Hwitt^ Swart, Blatt, Brunte Grön^ ^ödt^ ^nlt^ ^rått^ ^nr-pur. ^^ri-der-ne ä^ro W^r, Som - mar, Höst oeb^in-ie^ ^ä-der-^ree ^en ä^ro för-nämli-^ Norr, j^ster^ ^ä-ste^ o^ So-det^ ^er^-de-lar-ne ä - ro ^ ^n-ro^pa, ^lt^a, ^-fri-ka, ^-m^ ^a oeh ^ln- ne -st -en. — ^ bo i ^we-ri-ge, oel^ Swe-ri-ge ^or til ^o- pa. — När -mast til Swe-ri^-ge lig-ga ^nsj-land , Nor-ri-ge oeh ^an^mark. — ^en förstäm- sta sta -den, el -ler Hnf-wub^ fta^den, i Swe-ri-ge är Stock dar ^r un- ge Ko-nung. ^n-^af ^-dol^ ^eh det öf-ri-ga ^ung- li- ga Hu -set, b^ ^nd wäl -fig- ne war ^o-nung osh ^ ^s-wer-het.^måttan och lejonet. enfaldig ^åtta hade en gång af förseende ^ trängt fig in i en ^ejon-kula. Så snart bon märkte fit mittag, wille honundwika faran, men blef wid åslien af det majestätiika^ejonet så berört, at hon få när dött af för^ckel^. lejonet hade då medömkan med henne , tilsad^ henne sin nåd, och lät henne oskadd komina un-dali.^ måttan glömde icke heller denna wäigär-ning- to då ^eioliet kårt därefter råkade i ^saga-rens nät, och meo all fin sticka icke kunde fräl-sa sa därutur, infant fig i tysthet den tack sa ra-ma måttan ^ oc^ g^agade lå flitigt rå nätet, at det andeligen brast, öch lejonet således återfann sin srihet.

^iet och ^nswan. ^ika tacksamt war en annan gång ^t beskedligt ^ ^i,emot den goda ^ufwan, som kårt til-förene raddat ^iet^ då det war^å wägeli at gås i en rinnande ström. ^ då Skiften någ^-a dagar därefter, med u^änd bö^a, lurade ^å duf^ wau at fkmta henne i et högt träd, där hon satt fornöjd bredewid fina ungar, utan at weta af någon fara, stack ^iet så hwa^t i ättens hand, i det fcmima han skulle lo^a skottet, at ^la hagelswärmen gick ^ufwan

förbin som d^

as16

af smällen fick en n^tig warning, at framdeles bättre akta fig och lina ungar. ^et är äd^lt at wara tacksam emot wälgö-rare^ c^fwen den ringaste och fattigare kan wa^ ^ra det.

^jort^n och ^-elbnf^^ ^enna heliga ledighet elliot en wälgörai^ ^ glömde deremot, tu sin siora skada, oen o^ sö^åndiga Hjorted ti^ då han en dag had^ gömt sig undan för bägarn i ens^or ^a^elbmke^ som med sina täta löf fullkomligen wäl s^ld^ honom och hans stora greniga horn, war han likwäl så otacksam eniot Ha^ejbmken, at han nrar.t, när bägarn war förbi, började at gan-s^a s^åit förtära dei^ löf, hwaraf busken snart blef så gles, at bägarn, då han en s^und dä^ ^fler åter nalkades samma skälle, genast blef d^n undangömda hjorten warse, och dödade honoim ^radt^rdsin^aren och ^ni^lin^eu. ^ör at akta sina .^irsbärsträn, hade en ^räd-^ gårdsmästare en dag utsatt några snaror for de snåla ^arfwarna. ^å han fylmn-de dagen kom för at se efter sina giller, b^fan^ sig ibland de fångade ^arfwarlie äfwen en ^äiiwliiig, som mocket ödmjukt bad om ilåd och befria ^i^ afsikt^ sad^ han^ ^j at gö^a^illa, då jag fölide ^arfldarne bit^ aldrig h^r ^du heller förr .beträdt mig ined någon illgerning, ^och alldri^ skall det ske hädane^ter^ s^ona mig ^nu denna gången^ — ^en den ^e^ekliga ^räd-gårdsmästaren swarade: ^en soln ger sig i bof-^wnrs sällskap, får umgätla^ deras ^rott, och i ^detsamma dödade han bå^e Hämningen och ^^arfwariia. ^ad^ elaka s^llska^er- de kunna lätt til-skynda dig både skam och olycka.

^ å en högmodig .^aja en gång hittade en ho^ ^ ^åsogei cedrar, f^sje hon dem så dehän-digt bla^.d fina egna, at wan wid första ^åse^n-det skulle tag^t he^nie sör en ^åf^.gel. H^ bör-jade tillika at föraila de andr.i majorna, och wille nödwändigt tränga sig i de förnäma ^å-soglarnas fällska^ men då des^e märkte hennes bedrägeri, ^ckade de snart af hemfalla de län-ta fjedrarne och afnnge henne dar^å ganska inö^ligen ifrån sitt samgwäm. Hon bles^ då et ämne för allas åtlöie, och fick, ssmi hon ^ör.^nt, båoe länge och wäl skämmas för sitt dåraktiga högmod.

^et är en s^or fåfänga, at wilja limas bättre och förnämare än man wärkeligen är^ den be^edliga åtiiöjes altid med fin lått. ^en fn^la ^nndr^. ^n Hund, som fått fig et s^cke kött i munnen ^ samm därmed öswer en klar å. ^å han i ^ wattne^wattnet blef warsesin f^iigg^, inbillade han sig^ at det war en annan hund^ dwar^ köttl^e han genast wille åtkomma^ gre^ så med mixeri snål-bet därefter, men förlorade i de sunma sit eget, utan at federinera tunna återfinna det. ^å förlorar ofta den fnåla äfwen det han s^rut äger.

^åfo^eln och Tup^ ^lla hafwa a^ tala ^å mitt högmod,^ bekla^ ^ gade fig påfogeln en gåag,^ då den hög-^dragna ^u^en utan åtal sår gå c ch brösta ng.^ parade mänm^jan,^u^enhar sit moo ^och sin waksamhet at i^fwas öfwer ^ men hwad ^har du^ bara granna och onyttiga fjedrar. gårran och benner t^ar-. ^n gammal och erfaren ^åttä hade af an^ra^ ^ fkada blifwit wis, och ^rt at akta fig för faran. Hon förmanade därföre dageligen sina un-gar, at ej lå^a narra sig i fällan, eller annars af oförsiktighet skada sig. ^ea de ora ungarna lodde ej fodrens råd. Hon fick således snart den forgen, at se den äldsta af dem drunkna i et wattukar^ den andra gick af snålhet i fällan^ och blef där-och den tredje lät katten taga sig. ^en imgs^a war den lodigaste, och därföre gick det ho-nom altid wäl: Han följde troget sin kloka mors förmaningar, war wakfam och försiktig i all fin wandel, och lwnådde därföre äfw^n en hög och lycklig ålderdom. ^en olodiga ^ch sjelf^loka har sällan nå-^on framgång.^^rorn^ och ^r.t^o^nan. ^e arbeisamme ^rorne hade hela sommarn ^ öfwer flingt i sin nack hopsamlat sin winter-kosk, och hade således, ctfwen sedan marien til-frös, mräckjigt förråa at lefwa utaf. ^nt om en winterafon infann flg en hungrig i^s-hoor^a wid ingången til deras si^ck, begärande as erorna något til mats, emedan dou twå dagars tid ei haft des rt^sle at fördra, och wore nu därföre iå n^n ai förgår afswält.— ^Hwad gjorde du då l sommar frågade e.t gammal ^rra,^ då du såg oi^ arbeta ^g roade ^mg dageligen^ fwarade i^räsho^an ^lringårrar ^ceh ätig r med få^g och dan^, ^ch hekomräde ^mig ^j for framtiden.— är då således ^jetf ^or^aken ni dit elände,^ war ^hranså^erswar^ ^den lata förmenar intet medlidande. ^ådinw^. ^en som altid wil roa sg, men aldrig ar-beta, mås^e nödwändigt råta i sörakt fattigdom. r^nne ^ockarn^. ^.n gammal förfaren ^ck ikulle en g^nä, i säll-^ skao med sin unga ^o^, färdas öfwer en bred älf. strömmen war st^id, o^h endast en smal blanka war den bro de niitle i^aadra öf-wer. fadren, som förege, warimde strängeligen den unga focken, at med jämna och stadiga neg följa sic^ men kna^t woro de komne någr^fam^ nar ifrån land , förr än den i^ra ynglingen bor-sade ledsna wid den

långsamnia gången.^min ^ardec^ wille itända sigl^ r^ade han,^å ^detta sättet komme wi aldrig öfwer — ^jf djg ^tålamod, min go^el^ swarade i^en gamles för ^mi^ken bråika rln.de göra bâi^a ol^ckiiga^— ^en den unga enwisa ^ceken t^ck^e ei om den-na erinran.: ^m ej ^a^a gyr fig mera^has^ ropade han andra gången förtretad så s^rin-^ger i ag honom förbi, lh denna saktmodigas ordning kan jag icke med.— fadren sannade då, och med alfwarfam rö^ fö^esiallde sin ^on, hu-ru farligt e^ sådant öfwer^åo war, och at i^et wore omöjligt, at ^å en tå smal s^ång komma hwarandra forbi- men han lät icke hejda el^er rätla f^g, utan så snart ^drenåter började fyrs-sätta sin warsamma gå^g, gjorde han e^ öfner^. dådig^ försök al bringa honom förbi, föll så huf-wuds^u^a i strömmen, och omkom ^innerligen ill si rass för sin ^nwishet ^och ordnad. . ^nwija och oli^ga barn går det aldrig wäl.

1.t.

^ar^en och ^fwem ^nder en lå ..gwarig fommarhetta hade aliakäl- ^ lor i skogen så uttorkat, at djuren will^ ^örsmäkta as törsi. ^et hällde sjg t^å en dag, at en mhcket töritig ^rg koin til en djiw groo, som i skuggan af en tat löfsåg än had^ ^å b^ ^len et litet wattuförrå^. lltan at wida^ beiln-na sig, hopade margen neri grooen , och drack sig med mi^en förnöjelse wäl otöri^ig af det friska wattnet. ^en ^å han wille ut igen, war det för honom omöjligt at ho^a i^ så hö^t ur den tranga gröten.— ^ det samma kom en tör^ ^g.^ä äfwen til samma gro^ och hade^g^.aföljt ^rgens erem^el, om han lett någon ut-w^g at hiej^a fig ut igen. ^å margen hekla-gaöe fig öf.oer sin olocka , ^inrade ^äfwen ho-nom, fast numera försent, at män ej bör företa-ga sig någon fak, innan man för^ wai eflersin-iiat deii uigång. ^li^gs du ei^ f.ide flugan åt ^ran,^ attwi-^ ^sia om företrädet mei^ mig^ ^å du dnge-sligen som en slaf trälar kring ditt stack för fö-^dan, lefwer jag fri och bekmnmerlös, t ch foifao ^efier godt^cko af oe läckrare rätter. ^.g har ^et ^ilträ^e at ^alatsr och ^ott- ^ag får ^wälja de förnämas fälljka^er, få ofta jag beha-^gar, och kan sätta mig oå sie^oa .^ungen^ ^fa^ ^lls d^sa n^et ^ag - fad^ ^rtn,-^ ^tränger dig allestädes obnwen fram- meli min^ flugsmällan, och at i^gen sål dig su^t fyr ^denna duinäs^r^e.^ ^.i b^rde såddes hellre skämmas , än forhäfwa oig deröfver. ^en näswifa lät.ing^n l^ir alle^äde^ ha-^ tad, då deremot den fliäga och sediga fä^ al-las beröm.

^^ - hälarne. ^wänne ^kms^-hästar w^ro en gå.^.g foand.^ ^ för hwar sitt t i^ ^å den fwaga^ ^å hn^ wa wägen började tröttna, han til den dra.^ .^äri dul hj^lo miä med en d^l af l.^ ^annars orkar ^iag aldrig framl— ^ej, inwän-de han,^ag fwarar blott för mig fjelf, bet^^lg så godt du kaw^ ^en utmattade hästen kimde el längre bärda ut med sin fora, utan kårt der^å dö^ til marken. ^km^bonden sd.^tad^ då hans las^ ^å den andras kärra, som ni ensam fick sl^i fr.nn båda lassen, och sålun-da wälförtjeat ^ck.a för sin ^hjel^samhet. ^llle c re wi skavde at hieloa hwarandra, och at med gemensamme kraser draga lifvets bördor.

biörnen och A^an. edan i migre åren hade en ^jörn kommit til ^ staden, där han m^-d minken möda l^rt sjg at gå ^å twå ben, och äfoea at efier ^äcki.^a wända sig i ^i och an^an dans. ^er napoli .i^s sörlc^w å^.erkow han til ^ogen, för at ^lsa rå film fordna wmn.er t ch sl^ing^.r, l^and hwilka han meo mi^en slåuhet wifaoe sin för-menta skicklighet, o^ ssck af de^a oför^åudiga mycket beröm. ^en då ^an, ^ko^ens ^uft-^ringare, en gång fs^ se l^en så uwck.t berömde ^örnens dans, brasi hon ut i högt ^irait, cch sade: ^ära ^al^ gör dig ej så til^ lunka bäit du kan dina sr a kö^ter^ naturen har wis^t ^aldrig ämnat dig lil ^ansmä^are. ^an hör aldrig truga fig at lära sådant, dwartil mall ej är fallen- och än mindre ikickar ret sig, at fika efter b^rö^n fö^ ^n sålunda sörwärf-^ad rin^a, ell^r högs^ medelmåttig, skicklighet ^r^ho^oan och ^öl^t. ^ ^^ fående höbergm^g hade en ^onde ^ hå^dt fammantram^t et ^orthöla^, a^ ^

starnestarne slntebgen ej förmådde slä^a feam det ti^ laisan. ^Håll då^ ropade en ^räsho^a öswerst

ifrån las^et,^ iag will straxt springa ner, sör at ^ti^idra de stackars hädarna. ^in mangel swarade en a^ dem, ^hwad du menar dig wara för

^et wi^tigt oiurl ^et gör o^ just lika mycket ^hwar du är.^

vången narr inbillar fig wara en ganska betsande man, och betyder dock ej i de^ hela mer, än ^räsho^an ^å hölass. r^kter^leu och ^r^nsi^an. ^n näktergal och en ^rönsiska woro en gång

^ inc^warter.ide utan för et fönster i hwar nn blir. ^ent om en sommarafton böriade ^äkter-

galen sin förkjusande sång, och hela den lugna nejden återkallade af hans toner. ^n liten gos^e om ^ års åider, hörde ifrån inrernmmet med mhcken förnöjelse ^å han^ sköna driller, och bad efter

en stunds forlo^ sin mor ganska enträget at wi-sa stg den ^örträffeliga sångfogeln. Hon tog då

in båda burarna, och sade til sin son: hwilken ^as desm twänne foglar menar du nu hafwa ^sumgit för o^ så wackert^ ^tan twifwel den-^na här^ sade gossen ^ekande i det samma ^ ^rönsis^an, ^det ser iag ideligen as hans war-

^kra gula fiedrar^ en så skön sogel måste wä^ ljunga så s^önt^ af den där s^a gråa ^äkter-

^galen kan man ju ej wänta något wackert^.—

^ch likwäl^soarade modren, ^är oet just han, som ^sjungit så söriräsfeli^n ^ ^är dig därföre, at ei af

^detmtra^ cller kläder na, sluta tilnågons inre wärde^ ^to inan kan wäl ha ganska granna kläder, och lik^ ^wäl wara utan både skicklighet ech d^gd.^en lo^ia^i^a sturen.

^n sielf^wåldig ^tnt had^ want s^g wid den ^ fnla odpgd n at ljug i. ^ synnerhet roade det hynom at skräma den öfriga boskapen, och at g^ .s med deras lättrogenhet. ^l den ändan gön^de han sig ^imdom i biloarna, och tjöt som en ^arg. ^åde gamle ^rar.-e sådant hörde, ln^o oe mangrant m, för at afa^i den förmena ta fienden^ men blefvo start warfe^ at de åter woro ^ narrad^ af den wanarliga ^tuten^ som då låddes fåf^n i gräset, och ej weta af hela händelfen- hwarföre de beslöto, at hädanefter al--drig mer t^o honom meller lysma efter hans u^ tåg.^^enhan blef snart ftrasfad för sin wau--art^ tl^ då han någon tid derefter^ och betade etifam et godt ^cke ifrån den öfriga hjorden^ ^åg han en ^.wg med ö^oet ga^ komma rnfan-de elliot sig, utan at det mimera war någon möj-lighet för honom at undankomm^. Han böria^ de då med hög röst at rooa om hjel^ men de gamle ^rarne, sona trodde at han åter will^ narra dem, rörde fig ej nr bäcken- hwarföre han snart blef et rof för margen, och fick således med lifwet umgälla fin lögnaktighet. -är et skamligt fel ^ den som därmed beträdes , blir med rätta föraktad^ och aldrig trodd. ^n swärm ^eti^gar hade en gång fästfjt bo ^ under taket i et gammal lld^ i^å länge ^ngo wara i fred, gj^r^ de ingen ^ldt- och

dådå deras bo ei heller war någon i wägen , unna^ de man dem gärna sin frihet. ^en i^ra och oför-ftåadiga ^öns war den end^i, som altid i^ttrad^ nwcken lust at förföra detta deras hemwis^ men dalis kloka ^ar warnade honom ofta derföre^ sägande: ^an skall atdrjg fyr ro ikull föj^a an.. -^dras skadad de^utom kunna wäl ^etingarne .^hämnas , om du gör dem i^ågon oförrätt^ och ^du kan länge och wal få ångra et sådant förför —^rke des^o mindre föll det ^ön^en dag ui^ at i säillka^ med en annan öfwerdådig go^e i gran-fka^et^ antaga getingboet. Hwad ondt kunna ^wäl defia små kräken göra o^ sänkte de, ^och ^om de än wille hämnas, få kan man wäl hii-^ta ^å någon utwäg at akta fig. ^en kua^t ^a-de go^arne gjort det sörfia försöket at komma åt deras bo, innan de hinidradetals ifrån alla fi-dor a^grero dei^a wåldswärkare, och gåfwo dem många swåra stilig både ^å händer och i ansiktet, hwaraf de i flere weckor fiag^ u s^å mocken swe-da^ och fåledes wälförtjent plikta för sni ki^ighet. ^an bör ej obefogadt förolämoa någons äs-wen de ringade kunna wedergälla o^dt med ondt. ^en straffa^ ^nnden. ^n beskedlig g^e hade en gång begärt e^h ^ fått af ini ^or låf at u^föda en liten hnud , föi^ at därmed roa fig och sina ^skon. ^al^en war wacker och wäl tecknad, hwarföre bara en i början höilo nwcket afhonom ^ wen han blef snart ganfkawanarti^, så at han bets, och aiorde illa hwar han åtkom. Han fick därföre murket sir^k, iiieii blef deraf föga bättre.— ^blai^ många au^dra hans illgärningar , hade han en dag bitit ihjäl e^ ho^ .^cklingar. Husfolket wille då genast göra af med honom - men ^å barnens sör-bön förhandlades dödsskraifet til lifstids fängelse ihun^dkoiau, dä^ han sedermera altid, med led-ja om halfen, fi^k ligga, e.fwen i köld och owä-der, och åtnöja fig ined mycket swagare föda, än han til f.. rene ålnju.it.— ^r en gingo då o st a til hommi, och sade: ^Hade dn stickat dig besked-digare, så hade du än få.t w..ra med o^ nu ^får du rfta swäita och slita ondt, och ända ^kö^et smulas kor dina odhgder ^en soln illa gör, och nil tåla rätta sig, har altid straff och skam at förwänta. -^aren och Tornbusken. s^n förföljd Hare gö.iide fig undan för Hundar-

ne i en törnbuske. ^r f.rän war forbi, o^ Haren å^er wille ut åt feltet, hade taggarn^

af törnet så fäst sig i hans ^äis , at et s^rts^cke däraf blef gwarfittande ^årad och blodig sao^ då den backars Haren til tornbusken: ^iu välgärning war mig nog di^rkö^jag skall bju-^da til at hädanefter umbära den. ^ät o^ hjelpa den betrakta, utan at tillika såra honom.

^afwen. ocl^ rönnbären. ^ å ^wen en kall höstdag, med faskande ma-^ g^ g.ck f^rbi en stor ^önn, hwars bär re-^an wl^ro högröd^ o^h således ganska wäl mognes

blefblef han war^e u^ i trädet en ^ck^rn , som med god smak spisade af den mogna fukten. ^in ^godewän^ ropade då ^swen med en smilande röl^ till ^ckornen, ^om du n^ hl^r hungrig jag ^är, skulle dli wäl för gammal bekantad skicka ^iier ål mig en eller annan bärklase ^ ^iag låf-^war heligt, at en annan gång ge dtg dubbelt igen. —^ären s^å dig gärna tit iienf^ swarad^ ^ekor-nen,^ men war god och aföämta dem sself- så ^får iag lås at göra^ ^en hungriga ^äfwen gjorde då sl^re förf^k at komma åt hältk de lägsta

^wistarna ^ men alt förgäfves. ^å ^ck^rnen hierteligen log åt hans laststång och hans be-

dragna ho^, gick det. ^äfn^n än mera til sin-iies^ men för at ej låta märka fin harm, sade ban med en förmäld kallsinnighet^ behåll inan ^då dina bär, de äro än rätt sira^—^och gick sin wäg.

^len ocl^ ^nen. ^ ge såg e^ i^st.r ^åle med hemlig afwund den ^ frodiga och ^räksigt utsira ^idhänen , och ön^ade sig dageligen i^en l^ckn^, at snart bli fnllwi^en,^för at ävenså bära et lika fålosain de ridti^g. ändteligen nalkades den lä^ge efterläng-taoe dagen , då han i fm f^lla dralt fick wisa s^g ^å fältet , slålt öfwer nn mkammade inan , sin bro-derade fa^el,ocb det nrg^ldta betset. ^ si i gläd-je kände han ej för^ia ^oagen til några beswärlig^ heter. hindra dags as.onen war han ren något mindre glad, och började ti^cka at ^httaren war litet.f^r tung. .^e elaka skårarna beswärade ho-noni een tredje eagen så mycket, at han den fierd^ och de följat.de dagarne aldeles icke mer längtad

hwar-hwarken efter fin sadel , eller sin ^ttare. Hans egen erfarenhet lärde honom då, hwad den gamla ridhästen redan tilförene ofta f^gt honom, at man ^än.ligen aldrig for hästigt skall längta eser någon torka, emedan hwari och et nöje äfwen har sina befwärligheter. ^e t^ ne ^rästorne. ^wänne unga träkor hade blifwit nyfödde i et ^ c ch samma bo. ^en äldre af dem, som war mycket sj elsklok , höll altid ^å i tio och i otid, at rätta den. migre, fastän han fjelf tsa^ begitk fam-ma fel.^ ^..är djg då en gång at gå rätt fram, ^fa-de han en dag med ledsen u^smi åt den imgre,^ ^oth gå som jag gå^.— ^ten hanglömde i deisam-ma sin egen warning, och började efter wamig-beten gå baklänges ^ Han fick ^å håila til godo denna erinran af en gammal ^r^.fa. ^nnan ^man rättar andra, b^r nian först rätta figs^ls. ^ äfwen moder. skedan en ^äf en gång has den olhckan at för-^ lora sin wackra swans i en räfsar, thckte han wäl mhtket illa wara öfwer denna förlust -men lät dock ej de andra ^äfwarna märka fit mifmöje^ fasiner låddes han förhäfwa fig ibland dem öfwer det w^a modet han antagit, at gå utan swans, och fökte äfwen öfvertala dem, at, efi^r ^itterem^el, låta kliooa af fig fwanfarna , eme-^an de, fåsmihan sade, woro mer b^swärliga än händiga for så belefwade djur.— ej, ^swara-de de honom behåll man dii dit n^a mode^ nog behå^le wi wåra swansar.^ ^an bör aldrig tåla arglistigt folk narra sig til sådant, fom man en annan gång kan så ångra och skämmas före. ^n illmarig ^kata hade en gång f. ^iat i ^ gelfängarens giller. ^edan hon d^r satt fån-gen, uttänkte hon en nedrig utwäg at frälsa sg och ined hwilken hon säkert hopades runna be-draga ^ogelfcmgarn— ^m du^denna gången -^sl^er mig^ sade hot^ ill honoms skall iag i ^morgon narra flere af niilia kamrater med mig ^.i gnret,^ då du wäl af erkänsla skonar mig^ ^^g din nedrige l ^ fwars.de ^ogelsängaren , wid det hin wred nacken af hennes den som så saiii^ ^wetslöik wnl föra sina wänner i olyckan, är sit ^stråss wäl wärd. ^an skall ^aldr^g med bedrägeri och andrad skada sola hjelpa ftg sjelf. korpen ocl^ ^n .^oro hade en dag kommit åt et fincke kött, det han ined mycken fcrnöjelse bölt ^åat för^ tära i torgen af en hög ^raii. ^äsw^n, som gärna önskade at få dela med honom dei^ sköna rofwet, infann sig smitande wid rot^n af samma träd , och började med mycket smicker iwhöia .^or^ens glänsande fjedrar, och wackra wärt, och skt^smita ögon, och andra hans föriräffeli-ga egen^er. wore dock artigt at höra^

tiila^etillade han lätteligen, ,,om din rös^ swarar emot ,,alla dina andra fullkowligheter, då wist ingen ,,fogel bör tunna iämnförns med dig,, ^ ^en enfaldiga .^oroen, som så ganska förnöjd hört ^å den fal^a^äswens smickrande

tal, trodde at han därmed hade fullt alsware, och wille derför^ lå-ta honom höra sin fångstämma - men i det sam-ma han ögnade näbben för at snmga, foli kött-rocket i marken, då ^äfwen ej war sen at u^-sna^ra det, och at tillika af alt hjerta skratta åt den i^bllska .^or^ens dumhet. ^an bör a^rig lr^na til dårars, eller fab-ska människors beröti^ gen^tlligen har nian deraf både skam och skada. ^ar^en och vallherden. ^n rofgirig ^arg fattade ^å ålderdomen det öe-^ slutet^ at underhålla fred och wän ska ^ med de hjordar, han ofta tilförene plundrat. Han gick således til vallherden, och sade. ^ant är wäl ^det, at himgern stundom twungit mig, at hålla ^il godo et eller annat sår af din hnrd^ men ^härefter kan du wara säker för mig : skaffa mig ^allemist nödig bärgning rå min åiderdcm^ då ^ag är mätt . är i äg det frommare och saktmo-^digas^eaf alladmr^— ^a, nar du är mätt^ swarade Herden,^ ^u, och den giriga blif-^wen de^ aldrig. ^å din wägl ^n gwick och munter ^aregoia hade lärt lig at ^ med mycken skicklighet eftersäga alt hwad

honhon hörde. ^an höll derföre af henne för h^n-nes läraktighet, födde denne wäl, och lät henii^. dageligen roa sig i sin ^riis och hennes bekantas sällskap. ^en h^n w^.e ei at sättas wärde ^å sin lycka, inan b^ef efter hand s^ål, och on^, ocb enwis, och war altid brå at ined hög och skrålande rö^ blanda sig i alla samtal. rennes goda matmor ledsnade derföre sluteligen wid hen-^ ne, och l^t fl^ta henne i en afsides kammare^ där hon fick nöjas med slätt s^is , och där ingen bredde sig om at iala wid henne. ^arnl kicken ^r beskedligt i ^dra ^öräl^ drars sällskap, så at de ei ledsna wid ^r- och kommen altid ihog, hur det gick med ^a^egojan. ^os^en och ^r^rrbå^em ^n beskedlig ^e hade en gång sålt tjl skänks en wäl gjord ^rättbåge, sm skiöt ganska långt cch säkert. ^en som den ej nlljta war så wacker, som han önskade, lät hall ^ildthuggaren utskära deri^å allehanda djur och löswärk. Han fröjdade fia nu med fördubbladt nöje öfwer sin granna båge, och sandade fia at å nyo fyrsöka den. ^en hwad hände ^ ^et utskurna ar-betet hade så förswagat bågen, at den wid forska känningen genast brast, utan at mer kunna hjeloas. .^et nmcket granna är ej altid^det nyttigaste. ^ajorne.

^imdradetals .^ajor bodt^e i en gammal kor^o-^ inur. ^r .^rkan en gång skulle ombyggas, måste majorna lämna sina nästen.. ^ande

åre^iret återkommo de mangrant, men funno då alla fina förra gömställen igenmurade. ^Hwartil du-^ger nu hela denna skor a byggnad ^ roi^aoe de, ^ch öfwergåfwo med harm och et höglnodigt åtlöje sil-m forna heinwisker. ^an bör aldrig sörhastasig i fina ömdömcn-mycket kan wara iii^tngt, fast det ej gagnar o^ enskildt.

^e twänne hästarne. ^ ^åen fet och wälhå^len vagnshäst, soln helaå-^ ret öfwer blifwit fodrad ^å stall med hafra och det finare hö, en wacker sommardag .roffade wid plogen en af fin husbondes arbetshästar, som af strängt arbete och swag föda war iimcket medtagen, tiltalte han honom nied eli nålt u^sini: ^Hwad trälar dti här, din uslingen ^äiiina plo-^gen, och lef fomjag, så skäll du fnart få bättre ^inseende, och et annat hnll.— ^st, din dåre^ ^ swarade arbetshästens och lät mig ^löja^ jag är ^rätt få nöjd ined min lått, som drt med din^ och kom ^des^utom ihog, at om jag ej plöjde, finge du in-^gen hafra. ^ät o^ helre hedra och upmuntra, än för^-akta landtmannen och den arbetande ho^en^ det äro de, som föda och kläda o^. näktergalen och ^stnas^m ^å den högmodige ^smasken en höstaston med ^ mycken förnöjelfe betriktade fig sjelf, utrooa-de han förmäten af sin skimrande glans. ^ man twifwel .är jag den i^ersta af alla ^nsektei:,^och^ ^ännifkjan gör mig i^enbar orätt, om ^hon ej sjelsimmt ger mig företrädet båoe fram^ ^sör ^iet, och silkesmasken , och ^iwan^ ^och andra deras likar, foln kräla i oagligt slaf-^weri, o^ i sin låghet icke w^ta högakta min för-^monsrätt ^ag är skadad at llna i werlden, ^och at lefwa enligt med min höga börd ^ ti^ des^ ^sa tusende lnis, som tindra där lw^e i sklnl, ^hwad äro de wäl annat, än himmelens ^sma-^ ^skart^ och ifrån dem harskammar jag. .^eman-^ns glans i ^onunga kronan är et intet emot ^min^ Han wille fortfara med sit dåraktiga ^srot, då den wakfamma näktergalen, som från närmsta gwist med förargelse hört deru^å, be-slöt at straffa hans högmod, och u^flukade ho-nom genask det och hvilen i all hans ^rakt. ^en högmodige , soln inan will li^fa i werl^ den, har at frukta de störda faror. äcklig den, ^om i fin skildt, och fri för afwunden, får gag^ na, utan at s^na^. ^edolärande berättelser. ^^ war en beskedlig ^o^e, och altid lodi^ ^iiot sill a föräldrar- Han gick gärna i ^ko-lan, läste flitigt, och höll altid sina böcker och ^aro^ i god ordning. ^å han ^å sina låfgun-der fick tilftånd at hälsa rå sina kamrater i gratin skaoet^, gick hali ^illa och anständigt ^å gatan, förliktes wäl både med imgre och äldre, och war s^i artig och ödnnuk i alt sit wäsende , at alla ^kallad^ honom. i be^edl^a ^of^en. Han blef ^ ockock derföre med tiden en lycklig o^ ansedd man.

^en ^anarti^a ^o^en. fetter deremot war en elak ^o^e, och li^dde sällan hwarken ^ar eller ^or. ogärna iog han til bokens war trög och wårdslös med sina läror, och lärde derföre ei heller mycket. ^å wäl i skolan, fom annorstädes, hade han många ska^-jycken för fig, sorförde fig gärna ^å sina skon och .kamrater, och bedrofwade ofta med fin wanart fina goda föräldrar. derföre iånes han ej heller af andra, utan då man såg honom 1ialkas, fade man allmänt: ^är kotntuer den ^la^a ^rer. ^ch fom han ei heller sedermera wille bättre arta fig, blef han sina ^öraldrar et sorgebarm

^en bes^edli^a blickan. ^ arolinawar en liten beskedlig blicka, som gär-rm gaf akt ^å sina ^öraldrars råd c ch förmak ningar. Hon war willig och ^wick at lära, och derjämte ganska artig och wän lig emot alla män-niskjor. Hon höll fig altid snhgg, war mon om fina kläder, och rubbade aldrig hwarken band el-^r nålar hwarmed de woro hoofäslade. Hon war ock derföre almänt afhållen, så at man atle-f^ädes med beröm talade om den bes^edli^a ^ro-^lina. ^u äldre hon blef, desko beskedligare blef ^on äfwen , fägnade dageligen fina föräldrar med srams^eg i wen och dygder , fick deras kär-^k o^ wälfi^nelser^ och blef lycklig i all fin lifstid.^en ^oanarri^a ^lic^an. deremot war det en rätt elack blicka ^ som het-te ^å hon war liten, hade hon fått för nmcket fielf^wåld, och frihet at göra hwad hon wille ^ derföre blef hon sedan få ond och en-wis , at föräldrarne hade både forg och skam af henne. aldrig wille hon hwarken läsa, eller lära sig något som godt och artigt war, utan

förnötte hälst sin tid i wanartiga och odogdiga gosmrs sällskap alltid war hon smutsig både om

händer och kläder, talade oftast bårt hanikar^ näsduk, böcker c^ch annat, som hon bc^rdt taga

wara u^å., och rättade aldrig fina fel, ^hiir^

ofta hon derom blef påmint. ^å hon blef stör-

re, måste derföre föräldrarne skilia henne ifrån fig- och då ingen gärna wille hafwa en så oar-

1ig slicka i sit hus, sick hon lida minken nöd, och dog sluteligen i fattigdom, förakt och elände. ^en ordenteli^a ^of^em männiikior berömde den lilla Au^ufr för sin ordentlighet, och han sortiente äfwen detta be-rom. S^na kläder och sina lekfaker höll han

altid i bästa ordning, och tålte ej gärna at nå-gon skulle rubba dem. Hwar aston, då han kläd-

de af fig, lade han fina kläder tilsammans oc^

en stol, så at han om morgonen, när han stod uo, aldrig behöfde soka dem. fick han något

til skänks, så war han altid mon om at noga

förwara det största med det minsta. Hans f ar^ som med nöje såg denna goda böjelse hos sin son,

lät derför^ snart göra honom wackert lkå^, me^ ^ ^ sleraflera lådor och afdelningar, hwartil August en^ sam fitk notkeln, få at han deruti kunde orden-

teligen gömma all fin lilla egendom. Så fnart han saknade något deraf, war han ftrart färdig at uoföka och efterfråga det han forlorat. ^eiina goda wana följde honom altid, äfwen sedan han blef äldre, få at alla hans böcker othr^erwo-ro i den bäfta ordning , och han blef m^d tiden ^n fkitkelig och ordentlig ^nibetsmaii. den lilla ^trel af oaktsamhet hade lämnat ^ster sig på golfwet ^t f^cke bröd, warnade hans ^or honom för et sådant förfärande, och frågaoe tillika: ^et du wäl hwar.från wi hafwe wårt bröd^

Aret. , ^amma har backat det. fodren. Hwaraf är det då bakade Arel. ^lf watten och miöl. ^odr^i. ^en hwadan hafwe wi fått miö^ ^rtil^

Ar^. Af rågen, som ^ölnarn malit os^. ^odrem ^ln rågen då^ Huru är den tilkommen^ A^el. ^en bar wurit ur jorden as utsädet^ ^ch sedaii hafwa bönderna ikurit och tröskat den ^ t^l söda. fodren. ^llde^les rätt, min i^os^. men tror ^u wäl^ at det står i bondens magt at göra ut-sädet srukibärande^ at förpassa fig solsken, regn och wärma til åkr^ns wä^ oth at f^utelig^n gif^ ^ fäd^n de^ mognad^tret. sådant kunne wäl hwarken wi eller sonden göra ^ men hwarför sker det då så^ fodren. ^o, mit ^ariil ^i hafwe alla en stor, osynlig och wälgörande ^ader i

Himmelen^ som äli^ar o^ som sina barn, och sörjer för alla wåra nödtorfter ^ Han kallas ^nd, och har full^ komtig magt at göra alt hwad han wil. ^ifwet^ och alt hwad wi til de^ u^ehälle behöfw^ eller äge, hafwe wi af honoms således har han äs-wen geiiom sin allmagt och godhet låtit jorden frambringa den säd, hwaraf detta bröd är tilkommit. ^el. ^en hwarfdre gör han o^ så mycket godt^ ^ch äre wi ej eldige at betala honom något derföre ^ fodren. Han är så hjerteligen god, oc^ derföre wil han äfwen få gärna w^rt wäl. ^ch allenast wi älske honom, och göre det godt är, sa fordrar han ej af ol^ någon annan betalning för ^ill sin godhet. A^l. sommer han då äfwen ihog de små barllen, och wil han äfwen göra dem godt ^ fodren. ^a, d^ äro. honom i simnerh^ kär^i, och han sörjer ^ det ömasle äfw^n för d^ ras wäl.

Så wil jag då gärna äl^a och li^da ^n så god ^tid, o^h iii^d min hörfamhet och di^ bewisa emot honom min barnpiga tacksamhet^ ^er ttodhjerrade barner. ^n gammal och wanför klinge, träffade en gång den lilla ^ill^i, som nos^ hade sålt sig en smörgås til frukost. ^ag är så hungrig,^ sa-de tiggarn til barnet^ fastande måne jag i^aftse lägga mig, och än har ingen welat ge mig ^mat.^ ^et medlidande barnet gaf honom ge^ nast hela sin frukos, och gladdes när gubben ^mottog hans gåfwa. ^å sade tiggarn ^ud ^wälfigne d^g, du godhjertade barn, och låte al-^drig mat trota digl^— ^ilhelin fortfor fedan altid at med glädie göra godt åt de behöfwande, och fick derföre mycket godt igen af ^ud^ som gärna hör de fattiga^ wälsignelse^ ^n annan gång mötte han på gatan en fat-tig ^e, som gick på kickor. ^å tilf^ågan fick ban weta, at ^o^en^ föräldrar woro längesedan döde, at de ej lämnat honom något arf, oeh at han således som krimi^linge ej hade annat än al-mofor at lefwa as ^rart war ^ilhelu^ sär-dig at gifwa honom den s^ant, för hwilken han annars ämnat köpa sig rufun i närmsta bod, tog donom dessutom hem med fig, och bad sin mor afwen förbarma fig öfwer hoiiom. ^ted nöje ef-terkom fodren han^ ömma begäran, berömde dans goda hjerta, och soådde fig deraf den gläd-ien, at han äfwen med åren skulle blifwa en uoriktig männis^jowäw Hennes hopp slog ej heller felt^ ^ilheb^ behöll ända på ålderdomen sin goda böjelse at hjelpa de sattiga^ dans störska nöje war altid at göra godi ^ nian kallade honom derföre allmänt: nödlidandes ^ar, och hans sällhet förökte fig dageligen med hans wälgar^ ningar.

^en uptäckta ^nerf^am ^isett^ skipades en gång af finkor i ^rädgår-den, för at af ^n vinbärsbuske hämta några

mo^na

mogna .^irsbär åt sin si lika bror. ^et året had^ man ondt om .^irsbär- hvarföre fodren warma-de henne, at i^ke flocka af mera än et lite^

the fat åt den suka fredric. ^å blickan åter-kom, och fodren frågat^ henne, om hon ei äf-

wen för egen del tagit några bär, försäkrade hon fig ej hafwa smakt et enda. ^en hennes röda tunga och läooar beslogo henne snart med ofan-ning, hwarföre hon fick mycket bannor, ochsla^ tit straff derföre federmera aldrig enfam i träd-gården.

^et är skam at wara olydig - men dubbelt ftörre skam at genom lögner wela dölja fin o-lydnad.

^en bef^edli^a ^årt^en.

^edan Christian, en fattig ^o^e, lärt fig i skolan läsa och skrifwa, fatte hans föräldrar

hononi i lära hos en beskedlig snickare, ^ä-star ^odnian, som, genom flit och skicklighet i fin handtering , hade fin goda utkomst. Han höll äfwen slnigt til arbete, wande honom til lodnad och undergifwenhet, tog honom alla böndagar med sig i korkan , och hade så noga

utseende öfwer honom, at han aldrig stck konnna i elaka och förföriska sälll^aoer. Christian war

äswen å sin sida läraktig , famt stadig och be-skedlig i alt fit wäsende, så at hans mästare äl-sk^de honom som sit eget barn. killian han w.r utlärd, dogo hans föräldrar- men häftar ^od-

inan tröstade honom och sade:,, ^öri ei öf^er „din fortkomst ^ag wil hädanefter wara som ^ar

„sör dig^ hwilket iöft^ han ock redligen fullgior-

de^ t^ sedan ^hriskian hos^honom blifwit i^esäl^ ^ät han honom besöka främmande orter, för at winna än mera

flickelighet i sin kons^ och då lhan efier några års forlo^ åter hemkom, gas han honom sin enda dotter til hustiu, och med jhenne hela sin förmögenhet i arf ^hris^ietn u^-^örde ock aldrig at wara tacksam emot fin ädel-modiga wälgörare, utan älskade och wårdade: ömt sina goda ^wärföräldrar til deras dödedag^. då de ökte hans wälsimtd och förmögenhet med många förnyade wälfigneiser. olika barnen. berner , en hederlig och förmögen ^mbetsman^ hade waril lyckligen gifl^ me^n han inöt ej län-ge denna fällhe^ ^rafwen inneslöt redan han^ älikwärda ma^a, fom i fjn blommande unadom blifwit rrckt isrån hans sida, sedan hon lirwäl,

til hogkomst af sig, skänkt Verner twänne ^ö-ner, fridolf och Albrecht, barn as mycket olik^

finnelag. ^e njöto nu Verners hela ömhets och all hans udmärksamhet gick der^å ut at gif-

wa desia fina älskade barn den sorgfälligaste u^ sopran.— fridolf war foglig och eftertänksam^ men Albrecht häftig och i^r. ^n dag hade de sått frihet, at på sina lekstunder roa sig med Theodor, en sedig i^o^eaf deras jämnåriga, up-^ödd i granskapet af hederliga, men fattiga, ^ör-äldrar. fridolf och Theodor kommo wäl öfwer^ ens^ men Albrecht wille kufwa dem båda^ ^ synnerhet tog han fig et obehörigt wälde öfwer Theodor^, och ansåg honom böra gifwa^ efter i alt, emedan han wl^r sämre klädda och desmtom

äfw^näfwen hade et fogligt sinne. ^e hade företa-git sig at l^gga et litet hus, hwartil felades några stenar, som skulle hämtas et smycke därifrån. Albrecht befallte, och Theodor war willig ^t ly-da. ^en då han burit fram några skenar, märk--te han at hans fläder deraf smutsades. „kan ej widare hjelpa dig,, sade haii då til Al^ brecht, „ti^ nlina kläder släckas, och när jag kom-^mer hem, får jag derföre bannor af min ^or.„ Albrecht wille aldeles icke höra af några ursäkt ter, utan bannades på Theodor, sörebrådde ho-nom hans motwilja, och wille nied wå^d twin-ga honom at göra fig til wilies. har o-„rätt, min bror,^ sade då fridolf, ^ om du ei „fjelf wil bära franl de^a sienar, hwarföre skall du „då nödga Theodor dertill ^et är ju rätt, at „han är aktsam om sina kläder, och hwarken „du, eller jag, har någon magt at befalla öfwer „honom.— berner sto^ icke långt ifrån, och såg hela förloppet heraf. Han kallade oå alla tr^ barnen til sig, berömde Theodors aktsamhet, och gaf fridolf en wacker bok til skänks, for det han på så beskedligt sätt sökt rätta sin bror, och söra honom til eflertanka. deremot förestälde han Albrecht ganska alfwarsamt hans obeskedliga för-hållande emot den sediga Theodor, och förmana-be honom til siörre höflighet framdeles emot alla sina kamrater, äfwen de ringaste. är i „ingen mon,^ sade den förnåndiga ^adren,^ bättra „än någon af dem, och ingen är oliktig at låta „sig regeras af dig. ^iii du ej rättar dina fel, „och ined större aifware än härtils beslitar dig „om wett och di^gd, så bliswa wis^t diiia ringad42

„re, men beskedligare kamrater bättre karlar än „du, och du kan få skämmas, när de winna ära „och allmän högaktning„. — Albrecht war wäl yr och öfwerdådig, men hade ej än hunnit at bli elak. Han började således snart ogilla sit obilliga förfarande emot Theodor, bad honom om förlåtelse , och aktade sig ifrån den dagen , at med högmod och oartigheter förolämpa sina um^ ganges wänner.

11. ol^dit^ ^of^arne. fredric bad en höstafton om låf at få gå i träd-warden. fadren fwarade honom, at det då re-dan war försent, at aftonkdlan war farlig, och at han delmtoni i. limningen lätt kunde sköta eller annars skada fig. „^en, sade den oljiga dri, ^ag war där i går lika sent, och mådde „ei illa deraf^^a, „swaraoe fadren, „det war „då wackrare wäder, men i dag är^ det både ^millet och ka^lt, och redan helt mörkt, som du ^sj^is ser^ blif man nu inne, min ^o^e, och roa „dig m^d dina leksakers ^en ^redrie^ li^dde ej, utan få snart fadren wände raggen til^ sprang han ut i fnll fariåt trädgården, där han i brå-fkan c ch mörkret stukade öfwer en skor sken, och fiötte sig deraf så illa emot et i wägen ikående träd, at han fick ei iskort sår i hufwudet, och bå-de näsa och mun brnsko ^ blod. fadren, som kårt därefter saknade honom, gick genasi lit och rooade flere gångor högt efter fredric, hwilken då soln bast iämrade sig öfwer sin olycka, och fruktade högeligen, at så blodig han war, komma heiii för sin ^ars ögom ändteligen lät man en

dr.n^^räng bära honom men hwarken hans far

eller ^tor brodde sig om at ömka honom, efter han genom sin olydnad råkat i denna olägenhet. Han

^nåste der^å i flere weckor hålla fig jämnt inn^ innan såret blef läkt, och fick emellertid som oftast

as sina beskedliga ^oskon höra denna förebråelse .^ade du l^dr ^appa, had^ ei sådane ^åndt di^.

^en än olockligare war ^ranr^, en äfwen så i^r och olodig ^.^e som fredric. ^n gång

nämligen om en honnatt inföll en så stark frost,

at wattnet rå åtskilliga ställen täcktes meo is. ^tn gick wägen til skolan förbi en fålunda iii^ til-

finsen diup daning hwarsöre den eftertänksamma f adren varnade ^rant^, at ej wåga fig ut den fwaga isen. ^en ^ranr^ aktade ej om den-

na warning, utan gick likafullt dristigt ut åt dammen. förbigående ropade likaledes ti^

honom, at hul för all ting borde taga fig til wa-ra, och komma dädan ^ men då isen i börian shntes bära honom , swarade han förmätit, at dermed hade ingen fara, och fortfatte så alt fram^ åt sit öfverdådiga topp. ^en i det sanniia han

kom r^å dnwalte stället, brast ifen hastigt under hononi, och den olodiga i^o^en omkom, utan at

kunna rädoas, emedaii ingen, sörden swagaisen^ skull, wågade sig ut at hjelpa honom. ^ch såle-des sick han med lifwet plikta för sin obetän^ samhet och olydnad. 1^. ^e^ lilla ^iufwen ^illa ^las hade, oaktadt många warningar, t^-gitsig den fula owanan^- at när han åtkom, snat^44

^ tlt lig sina S^ons oth kamraters leksak^ oth hwat^ annat smått han wi^te dem hafwa hop^ sparat, så at de altid, af fruktan för honom, med mycken warsamhet måste akta hwad dem tilhör-de. ^n gång, då han höll oå at efter waiilighe-ten bemägtiga fig et af fin yngre broder undan--gömdt ä^le, kom hans ^ar öfwer honom på färsk gerning, och beslöt, at genom en sträng aga söka wänja sin son ifrån denna wanart , efter han ej ^åut rätta sig af fina k^ra föräldrars många förmaningar och hotelser. ^å nu ^las gretbit^ terligen for riset, och wille ursäkta sig dermed, at han ju ej tagit mer än et ä^te, swara^ den alfwarfamma fadren: „^enom små stölder wän-^,jer man fig snart wid större, oth det är denna „sula owanan iag i tio wil förekomma^ t^, som „det säges i et ordspråk: ^en sotu boriar ew stjäla en ^na^nål^ ^lurar med at stjäla en ^ilfst^ „hwarigenom han sluteligen ådrar fig både ftrass ,,och offentelig wanära^—^las måste således af riset taga den lärdomen , at ej utan låf tilegn^ fig det ringaste af hwad en annan tilhör. ^tn ärliga Tn^art^en. ^n hygglig, men fattig fader o^ moderlös satt en gång wid en grind, för at genom fin tjenst-aktighet wid defi ögnande förtjena fig någon stof-wer as de förbifarande. ^n rik och förnäm Her-re, för hwilken han efter wanligheten ö^nad^ grinden, och fom ti^tkte om gotens hyggliga ut^ seende, kastade åt honom ur wagnen et ^lår^ ^t^ oth for få hastigt wägen fram. snart

^o^en^o^eii blef warse denna owanligt frikostiga gåf^ roa, sprang han så mi^et han orkade efter wag-nen, för at underrätta den resande om sit förmenta nnsitag, och at återgifna honom ^låt^cket, det ^an trodde honom af förseende hafwa utkastat i ^ällel sör en slants men hästarne hade för långt förträng, och^o^en måste bekimirad wända om til fin grind. ^en då saiiiiiia Herre några dar ^derefler återkom samma wäg, sprang ^o^en med glädje til wagnen, innan han ens ögnade griw-^ea, och sade:,, ^et war rätt wäl at jag fick ^åergälla Herren det olåtsl^cket, som han för ^,några dar sedan af förseende skänkte mig ^ Her-^,ren hade annars kunnat tro, at jag welat be-^hålla det^—^en resande rördas lnerteligen as

så mycken ärlighet hos en tiggargosse, försäkrad^ ^at penningen werkeligenwar ämnad åt honom, to^

honom no i sin wagn, och hade ifrån den d.^ gen d^n ömmaste försorg om halls iwfostran. ärlighet ären stor d^gd, och blir aldrig o-belönt.

^tn osorss^a ^lic^n. ^redrica war en liten god blicka, mender^äm-te mycket glomlk och hafsig i alt sit wäsende. ^s-ta hade benigs ^rwarnat henne, at ic^. l^a med knifwar eller gassar , i synnerhet då hennes lilla bror ^ol^h wai^ i ^limmet. ^en bon gemenligen strart glömde hwad henn^ sades^ så seedde det ock nu- ty en dag då hennes mor war utgången, gre^ hon til en gassel, kastade et ä^.wle iiy i luften, oeh sade åt sin lilla bror.,,^ „Se ^dol^h, hur jag ined gaffeln kali taga fatt^på ädplet^ ^en ora och of^rs.åndiga gossen wille genask försöka detsamma, srrang iil ^red-^ica, och roekte få häftigt och oförsiktigt gaifeln ur rennes hand, at han dermed i det samma nöne ut sit högra öga. ^an kali tänka hur ondi det gjorde åt den stackars ^osien , som deraf långe fick utfkå en olidelig smärta , och hwad sorg hans föräldrar hade af en sådan olocka ^ ^redrica kunde icke heller utan tårar och

förebråelser in-om fig sör hela sin llsmd, se sin enögda bror, ^wars olycka hon wållat genom sin oaktsamhet o^h oli^dnao.

^en läraktiga blickan. ^^n fattiga ^ln^rid, f^m redan i yngre åren blifwit bâi^e fader -och moderlös, bade änoa ifrån den tiden nödgats som barnflicka förtjena sig sö-dan hos främmande. ^n gm.g satt hon sör sig sjelf, och gret bitterbgen. Hennes beskedliga matmor, til hwilken hon nhfi kommit i tjenst, frågade då iiied godhet, hwad henne fattades^ „^lch l sade den bedröfwade blickan, i ag må wäl ^,gråta, då iag tänker iip^å hwad det skall blif-„wa utaf mig^ ^lndra barn så gå i skolan „och lära sig lc^sa, men ingen wårdar sig om mig. ^^ h^ ^äd betala någon skolmästare, „och än mindre sår jag lås at försuinma min „tj^nst- bärlin wille jag tjena fast utan lön^ „och fullgöra om natten mina fyllor, allenast finge gå i Skoland—Hennes fromma ^at-mor rördes til medlidande öfwer den arma, nien läraktiga, blickan, och lät oå sin bekost-nad lära henne läsa hos en Skolmästare ^ ^ranska^t. ^n^rid förkosrade sig derunder da^

geligen både i kunskaper och ds^d, och betalt^ snart genom sin flit och belkedlighet den omkost-nad hennes goda matmor ^å henne anwändt. Huru glada och läraktiga böra då ej d^ barn wara, som altid hafwa tid och tilfäll^ at lära fig det som godt och nyttigt är^ 1 ^ ^an bor ^j sör ro s^nlt ^ora i^la. ^nd^ic,och hans kamrater, företogo ftg en fom-mar det orådet, at iitöda alla fogelbon i hela nej-den omkring. ^eraf hände, a^ de förföljde fog^ larne wåren der^å skodde hela denna trakten, så at man följande året ei fick höra där hwar-ken lärkor, eller i^rönfiskor, eller bofinkar, eller andra behageliga sångfoglar. ^o^arne ångrade

då, men försent, sit oförstånd, at för ro fknll bafwa t^jort illa^ och hela byn fsck^ för deras

wanart^ i wånga år fakna et det lmfwaste och o-

skyldigaste fonnnarnöie-^en beskedliga T^enste^an.

^hriftiana tjente hos et elakt Herr^a^, fom

wain sig at med yttersta hårdhet och förakt be-

möta sina ti^nstehiom vällan fingo de et godt ord af fit H^isbondefolk , men wäl dageligen bannor

och förebråelser, och d^rtil en ganska knar^ och slätt föda, få at de sällan läage kuude trifvas i

en få obehagelig tienst. ^en den beskedliga

^hristiana uthärdade i flera år denna stränga medfart, klagade aldrig öfwer fin belägenhet, u-

tan ursäktade fastmer altid^ så godt hon kunde, sit Herrns förhållande, och u^muntrade äfwen det

öfrigaöfriga tjänstefolket, at med tålamod och trohet ur^ ^lla sina s^oldigheter.—Hennes otacksamma Herr-

skao lämnade wäl henne obelönt- men en rik och barnlös ^nka i granskapet, soln länge hade känt och högaktat detta ^hriskianas wettiga och beskedliga utförande, tog helme til fig, försatte

henne i i^e bästa omständigheter , och gjorde hen-ne til arfwinge af all fln förtegenhet.

Se så låter ^ud den t^gdiga wäl gå^ ^ät derföre aldrig tröttna wid at göra det godt ärl

^en aswnndsni^ ^lic^an. ora hade bland många andra ods^gder äfwen

den at wara afaiiadsmk. Så snart någon af

^enne^ Si^kon^ eller andra barn, fingo några skänker, eller n^a kläder^ eller beröm för fin be-

redlighet, få war hon skrart illa til mods, och ond på dem, ehurii hon sjelf alt för lätt hade kunnat winna samma förmoner. Hennes ^ör^ äldrar skämde wäl ofta ut henne för denna waw-art, föreställande henne, huru fult det war atmis^ unna andra fili li^cka, och at hon farmer borde wara glad när dem wäl gick - men hon lär icke rätta fig, utan behöll äfwen när hon äldre blef ondä limne. ^ch soni hon aldrig winnlagt

sig om at stora sit sinne , så förargade hon sig ofta så häftigt öfwer andras wälgång , at hon blef

smk deraf^ ms hon ändteligen haskigt dog af förtro telfe deröfver, at en af hennes trätososkrar i granskapet oförmodeligen fått et rikt ars lingen af hennes bekanta sörjde henne, utan snarare woro alla glada at blifwa af med en så oartig mänmskja.^e tac^samnia barnen. ^uskaf och ^.or^isa woro ^oskon, född^ af ri-^ ka och förnäma föräldrar, foni gifwit dem ^n god upfostran, och lärt dem at älska alla 1nänniskior, utan afseende på stånd och wilkor.. ^ina hade warit Amma åt dem bägge, men blifwit sedermera gift, och hade således mäsk skiljas wid des^a sina beskedliga fo^erbarn. behöllo dock allid för henne mpcken dm het, sågo henne gärna hos sig, och släppte henne sällan bårt,uian at ge henne några små skänker. ^en hwad händer ^ina blef fjuk, och kunde ej p^ ^ere weckor komma ur sin säng. ^tär desm öm--sinta barnen fingo hör^ deraf, beklagade de dj^r-teligen den stackars r^ina, begärade, och fingo afwea^ sina föräldrars låf at besöka henne i sin fattiga koja. ^å de kommo dit, war ^ina re^ daii så swag, at hon knapt orkade hälsa p^ ^em, än mindre ^emottaga hwad de i wälmening dade. hämtat ined sig til hennes förfriskning. ^änge sut^ de sörjande barneli wid hennes dädd^ innan de kunde taga af henne det sista afsked^ gingo få grålogde hem , och berättade för sin go^ .da ^or, hur illa fink den suckars r^ina war. — ^ detsamma kom ^octorn på ^t besök i husets då den lilla ^.o^sa, utan at gifwa. fig tid at bälsa, med tårarne i ögonen sprang honom i famnen, och bad honom på det ömmast, at ban skulle hjelpa hennes r^ina iil helsan. ^ns^as lika ömhjertad, l^fwad^ honom den wackraste af sina slädtra^ware., som han nyligen fålt til ^ul--kuwp, om han wille bota den sju^a ^ina. ^etorn rördes af des^a .wälsinnade barnens för-

^ ^böiier^böner, besökte särart deras älskade r^sna , och sköt-te henne sedan med den omsorg, at hon fwånin^ gom förbättrad, efter några weckor med sörnoad glädje åter kunde hälsa på sina beskedliga foster-barn. tusende gångor wälsignade hon deni för deras godhet, och de tacksamma barnen glömde aldrig at både önska och göra godt åt sin ^ina. ^ot^inod t^år förfall. ^ dolph hade en ^^er, som hette ^bba. ^eras ^ föräldrar woro ganska rita, och derjämte nmcket frikostiga emot sina barn, så at de ofta gåfwo dem ej allenast nya och kon bara ktäder, utan nästan alt hwad de någonsin wille begära. ^å mycken godhet hade bordt göra def^a jl.ckäga barnen äfwen beskedligare dag ifrån dag^ lnen twärjom blefwo de ^orsinte, och högmodige ösn^er sina förmoner, och föraktade dem i synnerhet som fattigare woro, kallade oem Ti^armit^r, gäckades med deras tarfliga klädedrägt ^ och wine dem både i ord och åtbörder del uppenbaraste sör-akt. benoni detta slt dåraktiga högmod, gjor-^ t^e de sig hatade hos allt kornufigt solk, som o-gärna tålte dem i fitt sällskao. ^åoe deras ^ör-äldrar och bärare bjödo til at tidt och träget warna deni for et sådant wederstyggeligt fel, fö-restäilande dem huru enfaldigt det war, at döm-ma om människiors wärde esler kläderna, och at de desmtom ej heller sielfwe förwärfwat sig dem, utan sått dem til skänks af fine föräldrar. ^en de fortforo icke desto mindre i sin högfärd, ochtrod-de fig ej behöfwa lära något, då de hade pe^-ningar ^ch et stort arf at förwänta. ^ster nå--gra år dödde deras föräldrar, då de med ml^c-ken förnöielse del^e fins emellan deras rika ^war-tåtenskao, ökte dageligen sin prakt och sina oiiö-diga utgifter, utan at hwarken wilja eller kunna förwärfwa något igen, och bårtslöste således in-om kårt tid båoe fäderne och möderne, så at de ändteligen råkade i otlerita elände och fattig-dom, hwarliti de säkert sörgåtts, om ej dera^ förra af deni föraktade skolkamrater, som genom dogd, kunskaper och idoghet bragt ^g tif wäl-ftånd, hade förbarmat sig ösn^er defm uslingar ^ då nöden ändtligen, sast nog sent, lärde deni at b^ntod ^år för se^ll, och at det således är det

störda osör^iånd, at högmodas öfwer sina rike^ domar.

^et enwisa barner. ^en egensinniga ^abietn bedröfvade osta sina ^ goda föräldrar med sin enwishet. ^å snart honom något befalles , som ej war honom til nöjes, war det hans waiia at ni^d en trotsande i^ösk fwara. ^ei, mt^ ^ill icke^ ia^ ^ör det icke^ nej, f^ s^er det icke. — gång gick e^ af grannarna förbi, och då han hörde deuaolå-tet^ af babian, kom han bestyrt in i huset, och frågade hwem den kunoe wara, som wågade at så tala iiied sina föräldrar ^ Han fick då weta , at det war babian, den go^en, som han hållit så niocket af, och åt hwilken han skänkt så mån^ ga och wackra leksaker. ^et är ett owärdigr ^barn,^ utbrast han helt förtörnad^ ^ag hade wäl ^aldrig kunnat tro liågot sådant om babian: ^nnan han bättrar sig ifrån en så ful wanart,

^ ^ skalliskall han aldrig få komma öfwer min trösi^ ^nart fick bela granskapet weta, hur illa den enwifa ^abia^ fkltkatsjg. ^llla talade med weder-wilja om hans oartiga förhållande, och nian började akta fina barn för allt^ nmgänge med ho-nom, hwaraf han ändtligen med blogd måste lä-ra. hur nödwändigt det war at wänja fig wid

fogligare finnetag.

Manila f^al^ nian ära. ^å rudolph en dag kom hem ifrån skolan, ^ berättade han uted necken owilia för fin g.imla farfar, huru några wanaräga go^.ir ha-

d^ På gatan mi^handlai en gammal oth wanför ^iggargubbe, härmat hans darrande uttal och

staplande gång, g^fwit honom flera fula öknamn, oth drifwu ined honom allehanda slags apeipel. ^kta dig, min ^e, ^fade farfadren fyr ^oes^ b^wars fällskapl ^lt förakta c.ch oförrätta ^de Manila röjer et elakt hjerta, oth äfwen få ftyrt oförställd, emeoan hwar och en gärna wil ^bli gammal, och lefwa få länge foni de leswat^ ^ud iyälfigi^ dig, min Sonl f^r all den be^ redlighet och lodnad, hwarmed du gladt min ^ålderdom ^ — ^dotph k^e med tårar fin goda farfars händer^ fortfor alltid at wisa ho-nom wördnad c th tilgifwenh^ oth emottog än wid hans dödsfäng hans sista wälsignelse^ ^en lättrogna ^tlric. ^illa ^llric hade haft den olockan at ifrån spä-^ dare åren skötas af en dum och lättrogen ^nima^ foni altid war färdig at tro äfwen d^

uPPen^uppenbaraste dikter och galenskaper. Hon stad-drade derföre ouphörligen om ^yne^, Spöken och

tomtegubbar, och berättade äfwen osa i sit o-förstånd slika us^la sagor för den lilla ttlric^

hwarigenom han snart blef inörkrädd, och försagd wid minska buller, och så lättskrämd, at han al-drig tordes wara en fant i et rum, hwarken natt eller dag. ^a hans eftertänkfamma föräldrar märkte sådant, tyckte de mycket illa wara öfwer den enfaldiga ammans förhållande, och bsödo oå alt sätt til, at hjelpa den lättskrämda ^lric isråa fina inbillningar. ^n dag, då han i skåningen af sin ^or blef skickad at uträtta näg^ ärende i en på andra sidan om gården wara n de stor sal, återkom han hapen och andtruten, berättan-de at han där i ena hörnet af rummet blifwit nådeligen war se et fwrt hwitt ^jpöke. fodren försäkrade wäl honom, at Spöken icke finnas an-norpades, än i enfaldiga niänniskjors inbillnin-g.ir^ iiien för at än wi^are öfwertpga honom om nt niisitag, tog hon honom wid handen, och åter körde honom med halft twång til famma rnm,

f^r at på stället wisa honom huru skamligen han bedragit sig. .^napt war salsdören öpnad, förr

än tslric med full hals ropade. ^e^ars.^ndl se där ^annna är in ^öket, fotu mt^ sa^tl wi lj ande i det samma häpen och förwånao s^n-ga sin wäg. ^en fodren dö^t honoin wid han-den, och twang hononi, oaktadt hans motsträf-wighet, at närmare betrakta det förmenta ^öket, hwilket han då, til sin stora blo.gfel, fann wara et rent lakan, fom Hushållerskan par timniar f^r-

in fästat ösoer några å wäggen hängande side.nogs klädningar.^ter en tid derefter beklagade fig ^tlric en morgon för fin ^ar, at han hela den förledna natteli ej sått någon sömn , af orfak, at det få gräfeligen spökat uopå windeil. .^en förnuftiga fadren förebrådde honom en så skamlig lätttro-genhet^ och låfwade at snart taga honom ifrån denna inbillning. ^är dager blef, följdes ^ar och son åt til den trakten af winden, hwarifrån t.llric förmente fig hafwa hört sn ^öke, då ^a-dren bewiste honom, at allt bullret bärrört af en lös windslncka, som knarrat och dånat, då den-samma af.wäoret blifwit fram och återkastad. ^å detta sättet fortforo hans goda ^öräl-drar at flere gångor öfwertoga ktlric oiii fina orimliga griller och willfarelser. ^är han blef något äldre, begrep ban ock lätteligen fielf, at alla de många ^oökhistorier han i barndomen fått höra, woro idel fladder och widskeoelfe, och sämdes at han warit få enfaldig och trott deiii^ men hade dock länge fwårt wid at aldeles ut^ plåna det elaka intryck des^a iif^la och orimnieli-ga fagor bos honom i barnåren åstadkommit. förståndiga barn böra derföre aldrig låta narra fig af enfaldigt folks orat om ^öken, trolldom, Häxerier och annat dylikt lappri, få at de någonsin fkulle fätta tro til flika dårskaper. ^et år t^odt at förtrösta ^nd. obert war år gammal, då hans ^tor^ en fattig men gudfruktig ^ncka, genom döden af^ed. ^ted gladt finne hade hon i många år, genom flit och soar^amhet förjt för fin och fin sons tarfliga fortkomst, och därunder altid lättat

finasina bekommer med den öfwertygelse , at ^iid sorier för de snia. ^en wäl iwfostrade kobert, i hwars hjerta hon ifrån de spädaste åren in-ylantat denna samma hugneliga läran, at det år t^odt ^t sortr^sta nå ^nd, föride wäl bitterli-gen öfwer sin goda ^ors bårtgång, och gick al-drig utan tårar förbi hennes gr^if- men hantrö-stade fig dock dermed, at s^ltd så wäl dädanefter, som bärlils, skulle draga om honom en faderlig försorg. Hans hooo slog ei heller felt- iyewrik och wälgörande ^öyman, som länge i iosthet, och utan at wara känd, had^ nnderftöot hans

besked-liga ^tor, tog strart efler hennes frånfälle ^o-bert i sitt hus , och höll honom i flere år i ^ko-lan, där han lärde fig wäl både läsa, räckna och lkrifwa, så at han efter en tid klinoe antaga honom til biträde i sin handel^ hwarwid han sa redeligen och troget skickade fig, at hans goda Husb.mde förtrodd^ fig til honom, som til snie-gen son, och ^änkle honom wid sin död en an-senlig summa yenningar, hwarmed han kårt der-efter kllnde böria sin egen haiidel- hwilken ock lockades honom så wäl, at han inom några åi^ blef ^i förmögen man. alltid erkände ban med hjertelig tacksamhet ^iids oförtjenta wälsignelse, gjorde gärna godt åt de fattiga, tröstade dew bå-de i ord och gärning, och bewiste deni tillika med sit eget erenwel^ at det är t^odt at förtro-^a nå den ^oda ^nden. ^otta war sina ålderstegna föräldrars imgska ^ och enda barn, sed in flere af hennes äli^reSyskon förut genom döden aflidit. ^edan wid ^ års ålder onnalt^ hon som det beskedligaste barn man wille önst^a sig, to hon war ls^digmot sina föräldrar, flitig och upmärkfam wid lina göromål, samt höflig och artig elliot alla människjor. Hon war ock derföre allmänt älskad oc^ berömd, och alla önskade henne af hjertat godt.

^mellertid okades i Staden en smittosam sjuk-dom, som isynnerhet angrep, och äfwen bårttog^

ganska många barn. ^ud b^w^.re ^år besked-tic^a ^.otta^ fade då hennes goda ^ör^ldrar, som med glädje hoppades ^ at hon en gång skulle blif-wa deras ålderdoms trösk. ^iken, hwad hände ^ ^l.otra smknade häftigt in^ och blef^ oaktadt den ommasie skötsel, dag ifrån dag. alt swagare , sa ^t läkaren sluteligen måske oppa, at intet hopp mer w^r öfrigt c^m hennes wedersående. Hen--nes b^ldröfwade ^or gjöt härwid bittra tårars

alla hennes Skolkamrater greto likaledes kring^ hennes säng, och tienskefolk^ i huset, äfwen som

heia granskapet, föride hjerteligen deröfwer, at sknae förlora den beskedliga ^.otr^ ^ör fin war hon nögd med i^uds behag., tröstade s^ godt hon kunde fula sörjande ^öraldrar, och ut-^kod sin swåra sjukdom meo nwcket tala mod, tils hon på nionde dygnet, under en frilla somn, af-^led. Hennes ^or war nu aldeles tröfklös^ Hen-^les anhörige och wänner sörjde icke mindre, då^ de under många tårar famlades kring. hennes ^likbädd, för at liksom taga af henne de^ sista af-

^ed. ^nnan kistan tilflöts, kom ock hennes gamla ^ar tilskäoes, för at än en gång se sin

^.orta. ^n rörande syn war det för alla närwa-^inde, at se honom lägga sin darrande hand mot

l^nn^bennes kalla panna, se tårarna tilra honom ned

för ansiktet, och höra honom med bruten röst fram-

stapla des^a ord: Hwila sött, beskedliga bariil ^ ^aldrig återkommer du til o^, men jag skall snart

åkomma ttl digl^ Han wille säga mer, men for-gen betog honom orden, och en kall rhsning ös-

wergick hela hans k.ropo, så at de närwarand^

må^te hjelpa hoiwin i närmsta rum, där ^.otta^ sorgbetagna Mor alt li^a ömkeligen beklagade sig

öfwer förlusten af sin älskade dotter. ^iden mil-drade wäl småningom oes^a sorlande föräldrar^

affaknad- men fällan gick dock någon dag förbi, at de ei med rörelse omtalte och ^åminte sig sin beskedliga ^.otta. ^a, hennes fromhet war så allmänt känd, at dei blef et ordspråk bland bar^ nen där i staden : ^är man ^froer så besked-tictt foin ^.otta lefde, sa kan tnan ockf^ do s^ nöjd , och få faknad, fon^ hon doc^.

^årta T^n^espra^ for ^arn.^ 1. ^ud är wår Skaoare och far. Han älskar ^ ^ o^ ^ch gör o^ m.^t g^dt^ derföre skol^ ock wi äljka honom. Han will ej annat än wårt wäl- derför re skole wi ock gärna li^da hans wilja, ochöfw^ ^ det fom godt är. Men han flrasfar ock dem som illa gö^ ra^ derföre skole wi frukta at göra mot han^ bud.

^en högsta wishet är fåledes : at ^ånna

^nd^ bud: den största sällhet: at l^da den^ ^ät o^ altid hoppas på ^ud^ ti^ han

både will och kan hieloa o^.^i äreej berättigade til något godt^ warom derföre nöjde med hwad han i fin wis-het as idel godhet skänker o^. ^ök, mit ^arn, med flit och omtanka at bereda din framtids lockad men kom deruti-der ihog, at den gode ^uden, fom stlw dela werlden ,^han st^r också dina lefnadsöden. ^lr du likwäl missnöjd ined

din lått och dina formoner, så wet at du då snarast kan för-lora dem.

^ ^änk aldrig, då du ensam är, at du är allena^ ^ud och dit samwete äro anid med ^ig-

^llskom alla niänniskjor^ de äro wåra bröder, och ^ud är alles wår ^ar^ Han älskar ^ alla, och witt at wi äfwen skole älska o^ in-bördes.

11. framför alt wörda och älska dina ^ör-åldrar ^ de göra dig dageligen nwcket godt, och du har ingen ling annat än din lydnad och din kärlek at betala dseni med. ^.ir öm och förtrolig emot dina Si^. fkon. ^löm gärna små osörrätter, och war fär-.dig at göra dem alt det goda du kali.

Hwad du will andra skola göra dig, det gör ock du dem. ^en som di^gd och beskedlighet öfwar,

winner båoe ^uds och människors wänskap.

1^. ^ör någon dig ondt, få hämnas ej, u-

tan gör honom godt igen^ hai^ måste då uphöra ^t hata dig. ^ar flitig i dina s^lor, ti^ den lata blir af alla fdraktad.^lnwänd tiden wäl i din barndom^ dera^ beror hela din framtida wälfärd.

1^. ^tdsna ej wid det arbete dii företar dig^ om det ock ej i början efier önskan wil lackas dig-håller du flitigt på dermed, få skall det fnart g^ bättre.

1^. Har du ledsamt, så sök dig något not-tigt at göra. ^en flitiga wet aldrig af någon ledsnad.

^llt har fin tid. arbeta har fin tid^ leka och roa fig har fin tid. ^en lär at söka nöjen med måtta oth försiktighet, oth mins at din hälfa och dm tid äro dorbarare at wårda än dina nöjen. ^ ^ärk huru Hunden wakar om natten, oth huru klippen hälsar morgonen med fin tidiga fång- lär af dem at ej wara för m^tke. begifweu på s^mn- to den tid du såfwer bårt , är för all tid förlorad. llpskjiit ej til morgondagen det goda du kan göra i dag, ts^ da wet ej, om du i morgon är i tilfälle at göra det. ^et bethder mer, hur wäl eth di^gdigt man lefwer, än hur länge man lefwer. ^änj dig ej wid det fom ondt är^ ^anan blir lätteligen andrad naturen. ^t beskedligt barn är fina föräldrars fagnad- men det wanaraga barnet dedröfwaroch ^ wanhedrar dem. aldrig blir man få wis, at man ej kan bliswa än wifare^ och aldrig få dygdig, at inan ej kali blifwa än di^gdigare. förgår du ej något, få fråga dig före, as dem fom wifare äro ^ annars kan du ofta få bligas för din okunnighet.^ ^ärna emot rättelse, då du selars ^a dem söm rätta djg, to de wil^a dig wäl, och följ med åhoga de påminnelser de gifwa dia.. ^åren wil ei låta förbättra sig^ derso-re blir han en dåre. ^atta hwar dag någon god och dygdig föresats, och efiersinna noga wid dagens slut^ hu.u du densamma efterkommit. llmgås gärlia med förståndigt och besked-ligt folk^ men sly för all ling de elakas och last^ ^ult^s sällskap^ ^ras olida eremoel äro förledan-^e, och de kunna snart g^ra d^g aldeles olyc-^elig^

^^r ei högfärdig, ty du har ingen tinc^ at hogmodas öfwer ^ dina ilibillade förmoncr har du icke heller sjelf gifwit dig^ och i alla fall är den högfärdiga altid eli slyggelfe för andra iiiän-niikjor^

deremot war höflig och tjenskaktig mot alla, så hålla alla af dig, och göra dig gärna godt igen.

^et är nedrigt at afwundas öfwer an-dras lycka och förmoner^ önska derföre alla godt, och gläd dig då deni wäl går. förakta ei den fattiga, eller dem som af ringare siaiid äro^ de äro männiikjor få wäl so ni dli, och l^afwa således rätt til din godhet och di-na walgärningar.

Hjelp dem af godt hjerta, utan slålthet och otålighet^ät äfwen tiggarn se at du ömmar för honom, och mins atdetärwackrare at mätta den hungriga med en oeta bröd, än at med de kosteliga-fte tätter undfägna en wän.godt åt d^n nödlidande äfw^n ^ ^het, och fråga ei hwein som skall betala dig det^ ^edrofwa ei den bedröswade,^ och lä^g flen på den betrycktas böroa. ^en som gräfwer gro^ för en annan ^ faller gemenligen sielf deruti^ ^ök ei faran onödigt wis^ du kan lät-teligen omkomma deruti ^ ^en ser du ej utwägat undgå henne, så fatta mod, och gå henne frimo-dig nl mötes. ^en mångtaliga pratar gemenligen mi^t-ket, foiii dåraktigt är- därfore gif noga aktp^ alt jhwad du. säger, få behöswer du aldrig bligas for dit tal.

^öm ej hårdt och kärlekslöst om andr.i^ .utan förtig hellre deras f^l, eller åtminstone u^.^ ta dem.

^..^lma ej cster sgwaller och .lösa rykten, som fåra nästans ära och goda naiiin^ menwet du något godt om honom, så tala gärna derom, och fägna dig öfwer hans dygder och goda cgen-i^aper.

^lp lögi^n,^ hon ä^ altid skamlig^ o^ hwem har förtroende för en lögnare^ ^åfwa ei mer än du kan hållas t^ ^ bryta löften är wanhederligt.

^ilsiå ö^nhjertigt dina fel^ f^ får d^ snarast förlåtelse. j^å man frågar dig något, få swara

beskedligt^ och med eftertankar men fall aldrig ^ dre folk i talet, utan hör hellre upmärkfanu

deras samtal , så lär du ock at me^ tiden blifwa ^lok.^örda de gamlas de hafwa mer erfarit ^n du, och koin ihog, at ock du will gammal blifva.

^ag noga wara på dina kläder och hwad ^nnat dig tilhör, så har du både heder och n^tta af din aktsamhet. ^1. Håll dig siiogg och ren, men sörakta all såfäng granlåt^ to granna kläder göra dig hwarken wis eller dngdig.

Sök ei ^ågon gra af din rikedom. ^å-ren och den lastiulla kunna äfwen wara rika, men

hwilken förnuftig människa ärar dem^ ^ar ei snarsäcken, sist ej allting går ^fter diii önskan^ ti^ kow ihog at du är et barn, som ej än förnår dit eget bästa. bättre är, at utan eget sörwållande wa^ ra olycklig, än at heta lycklig, och ej wara sin lycka wärdig.

^en lyckligaste månnilkja är i alla hän-delser den som ^ud friiktar^ to den ^udfruktige

och ^gdige l^all dock på sistone wäl gå.

t^rnl elil elj^ ^jll^ ^l^l e^jr kttt^

^el^ eljl eljt^ ^ttt- ^ ^^ ^

t^

l^el^ t^tt ^ ^ ^^ ^ ^^el rjs^t ^jlni^ t^r jfrij^ sn ^l^eljtet.

^ilnl^ l^el elrt t^ltt se^rr jjn eltt tm^t ^^

le^n^ t ^lt el^ nu r^el^lj^ s^nt^

^tt j^r ejj^ ot^r ^clt^

^rt ^tt tj^ls l^el jj^t tm-el ejj^ s.i^

e^rn ^jel lj^.tr^ tte^el ^ oe^ ^jel ^ ^tr jemt rn^fl^ ^ t^r lr^ e^t tnjinl^

trehet.

^rl.tt eljtr l^roel^ l^el ^ l^nm^

^ l^ntn^ l^loel t^j jlrst ^ s^rnn^

l^jlr ^s^rll^el t^n ne^ ttre.el tr^el eltt l-u^

sijlrjl ^ l^trr jj^ 1 ilo^ ^el ljl^t l^ll^ ljl^ el^. el^tn

bl^l -

^tr n^mj^ - el^t jlr ej er l^tr lrttn^t^

kj^tt^ jlt ^rt l^r ^ltjel ltr^ rr^el jj^ .

^rtt^t s^je^ elj^ ^ tr^el ^tt e^cl^ t^el^ t^rl^

c^e^l^ll ljlt ^ f^rij^ elj^ ^l^el woel i tte^n^ Mattel n^tr sjj^r^a rjlelel^r li^

^el ^relnjtt^ b^lt^el etjt^ l^ll^ll^ s^rr^tt^ ^ sn^r el et tjej^ e^lt^^lort^ bll ljltt^.

^et jjr lr^n^ l^rtr^ t^ l^el lr^

^ ^ . ^ -

^el ^orl^l^t ^ ^arel jjr tj^ls^ ^jjrle^r^ ^ll elet el^ j^rt^ l^tr elj^ l^ll^. scntr lt^ ^ . ^nr tor elm^ dr^ele^ b^tk^ ^l^ ^elt ^uot ält^

^rnl^t t eljd tti^ ^n^ el^n lrt.tn^rj^ etu br^el. t^t ^ij l^rb^nt^ i^rre^ lr^ ^jli^ l^el^ ^^r^ nr ^ jjtr n^jel ^^relrmel le^r l^r^lelr^r bjlrtt ^ jl.^el^ ^jjrn^. el^ele^ bttel. b^ru .a t^el^ i^cl^ l^i^ ^st^r ^rb^ttr^ narm trmn^tr el^^ e^t^ rttj ^le^r^n^ te^^ ^ut b^st^ ele^ .alt trottel t^n^u^t ^ ^^^olr ln^t^ lln c^jr t^^ r^j tjl ^ ..^.t ^tt c^lr ^t^ t^ol^r lijr^ ^jt jjul^ nrjn^ ^jj f^r l^ljn^ s tjt^ je^ .rju. ^ll ^ tnnel^ le^n^r l^.tt^ f^ it^tr t^li^ onele ^ j^r . ^jl ^^ mt^rt e^^reljlel^^jel^r ^tt j tejrbj ^ ^jlnj^ ^jel ^t ^ttj^t jjf.

^e nodi^e ^eli^ion^ ^re^cn ^ma ^arn. samtalet.

^ ^ud, och ^år^ ^ls^rer e^uot ^onom^ o^ ^iels^, och ^ra ^edn1ännifkj^r. ^dan lilla A^el lärt fig wäl l^sa i bok, blef han dag ifrån dag alt mera flitig och lärak-

ti^

^ besparing af rummet, och då detta lilla arbetet mot sörmodan redan börjat wä^ra öfwer dess bestämda ^ränsor, har jag uteslutit de kårta ^^^ ^ ^^kst^nd^m^ ^n^ra^, som jag annars war fmnad at här bifoga^ förmodande j^tg ljkwäl, at de anbragte ^mt^len skola innehålla de för den spä^ ^are aldern n^di^aste ^et

således nu utesmtna ^tytket, torde emellertid framde^

^ies kunna biifwa en grundläggning nl et nyt ^örfök ^f mig, at på läm^elj^are fätt, än i^et hos o^ här-

tlls manliga, och tjllik^ omständligare än nu skett,tig, så at det war hans största nöje^ då han kunde få weta något, som godt och nyttigt war. ^n dag kom han til sin far, som altid gärna o^ med godhet plägade mwerwifa honom, och sade: ^Mamma har wäl ren för några wec-^kor fedan sagt för mig något om ^nd, wår ^himmelske fader, och om hans godhet emot o^-^ Men jag wille nu gärna höra något mer om ^denna goda ^den, och huru wi bore skicka o^ ^emot honoms

fadren. ^et äi^ beskedligt, min ^o^e, at du altio wll lära. ^ synnerhet är det för o^ människjor angeläget at känna ^ud och hans wilja, emedan wi utan denna kunlkap aldrig kunne blifwa rätt lyckilge.

Aret. Men huru kan man lära fig at kän-na ^iid^ efter Mamma fagt mig at han är o-simliga

fadren. ^a i fig sjelf är han wäl ospnlig för wåra kropps ögon^ men han har dock uppenba-rat sig sör of^ i fina skapade wärk, eller de ting han i werlden frambragt.

Arel. Hwad har då ^ud skapat^

fadren. ^llt hwad i werlden stns, fåscm solen, månen, stjernorna, äfwen den jord,

hwarpå wi bo, groset och träden oå marken, st-skarna i wattnet, foglarna i lusen, och tufen

andra slags djur, af hwilka den förnuftiga Män-niikjan är den förnämsta^

underwifa äldre och mer för stg kontna bartt t dera^ kristendom. ^ ^e ofwanf. sjdd.Aret. ^ten ^äg mig, min ^ap^al ^ hwad afseende är människan briner än l^c- andra djuren^ fadren. ^o, wi hafwe utom denne wår ^ropp, foni en gång al döden skall förföras, äf-w^a en deruti boende odödetig ^iäl, foni kangö^ ra fig wi si a begrep om ^iid och allehanda an-^ra ting i wei:.den, och fom efter krogens för-wandliiig aldrig skall uphöra at lefwa och wa-ra tib

Areb Har då äfwen iag en sådan förnuft ti^ själ^

^dren. ^a, wis^erligen^ ^nd har gifwit ^g den, efter ock du är en männi^ja. Aret. således har då demm goda sliden äfwen skaoat inig^ och ^twpa^ och^amma^c^ mina små beskedliga Syskon ^ fadren. ^a, Han är alles wår nådk-ge ^kapare^ Han sörjer dessutom dageligen sör wårt udp^hälle, mat, dricka och kläder, ger^ osi hälsa och nöjen til öfverflöd, och bewarar o^ sör måtigahanda farer och oli^kor. A^.el. ^en hwarföre gör ^nd alt dettas fadren ^dast för at göra os^,. och andra sina skadade kreatur, lockiga. A^ret. ^ag förgår nog häraf, at han är ^n öm

^ar och välgörare emot os^. ^en hwad kan wäl förmå honom at bewisa os^ alla des^a många och oförtienta wälgärningar^ fadren. ^lf idel nåo och förbarmande be^ wifar han o^ dem- ja äfwen åt oe elaka och o^ tacksamma gör han godt, ^å det de måne bewe-kas as hans godhet at bättra sig, och älska honom.

Are^Aret. ^en huru kan han weta^ hwad wi, och alla andra få många tusende människior, be-höfwa ^

fadren. H .n är ^å alla ställen näroa-rande- fast ei wi se honom, så ser dock han o^ och alt hwad wi göre, äfwen om wi wore i det morkaste rnm. Han känner således alla wåra behof, niocket bätire än wi sjelfwe, ja alla w^-ra hemligaste tankar och önskningar äro honom bekanta.

Arel. ^lr då ej ^nd sådane som wi män-nilkjor, efler wi ej kunne fe eller widröra ho-noni^

fadren. ^ej, han är oändeligen snllkomli-g^ire än wi- han är desnitoin en blottande, och hir ingen krooo, och kan således af o^ hwarken fes eiler omf ulas.

A^el. ^ten wi äre ju få månge och oräk^ nelige, som behoswe hans wälgärmngar^ hllru kan han hieloa och förbarma sig öfwer alla^

fadren. H.ni har en oändeligen stor magt^ så at han tan göra alt hwad han wil.

Arel. ^ör han då lika gärna, och lika winkel godt ål alla människior, utan alt a feen-d^ der^å, om de äro antingen dygdige eller ock lasifmle ^

fadren. ^es, han är en helig och rättfär-d^g ^ud^ som nödwändigt älskar och belönar oet goda, men deremot hatar och strasfar det onda-

derföre njuta wisserligen de dijgdiga niännilkjorna af honom myckel mera gcdt, än de elaka.

Aiel. Huru beiönar då ^l.d det goda^

fadren. ^ted et godt Samwete, och e^i ljuflig

^ förnöjelse inom oss, ^å wi giorl det som godt ar-

A ^ ftuin-slundom äfwen med andra människors bifall och erkänsla^ med hälsa, locka och wätgång, och an-dra timmeliga förmoner- men i synnerhet och o-felbart efler döden med et bättre och liggare lif.

Aret. Hwad strass har då den lasifulla at förwäma^

fadren. ^t o^dt och oroligt Samwete, an-dra mcmniskjors förakt ochassko^ ja, äfwen s^un^

dom ^fwerhetens steas^ men åtminstone och wis-fast efler detta lifvet, i^uds wrede och ^n ewig olycka.

Aret. Men huru kunne wi då weta hwad godt eller ondt är^ hwad wi böre göra eller ak-ta o^ före ^ fadren. ^ud har fjelf underrättat o^ om wåra plikter både emot honom, c^ fietswa, och wåra medmänniskor. ^ln är du wäl sör mig at satta dem alla, men så wil jag dock underrätta dig on^ några de förnämsta.

Ar el. Huru skole wi då skicka o^ ^mot ^ud^

fadren. ^i skole älska honom, to han har få korteligen älskat oi^. ^oi skole af kärlek til honom loda hans bud, to han wil dermeb w^rt wäl: men deremot undfly det onda, söm misshagar honom, och tillika skadar o^. ^ ^i skole ^lfwen hopoas och för rösta på honom, to ^an både wil oeh^ kan hjelpa of^, ^ wara al-tid nöjde med hans fader. i ga styrelse, ^ch pri-sa honom af tacksamt hjerta för alla hans wäl^ gärningar.

A^t. ^t är wis^t en hugnad at få älsl^ lyda och tjena en s^ huld far, och at få wara ^hans barnl ^ad^en-fadren. ^en om du wil heta ech war^t hans barn , så bör du äfwen gifwa noga akt der^å, hur t^i skic^r dg i afseende på dig si elf. Aret. Hwad h^r i g då emot mig fielf at ^ akitaga^

^dren. ^u bör dageligen och flitigt söka ^ npa framsteg i alla nmtiga kunskaper, tillika win-lägga dig oin di^g^ ^h e^ beskedligt upföra^de ^ och äfwen wara mon oni din hälfa, om an,-skandighet, f. låghet och ordentlighet i alla dina göromål. ^er.genom gagnar du dig sjelf, och

winner äfwen dina medmänniskors tilgifw^nhet. Acel. ^or iag då äfwen föka at wara

andra människwr til nöjes ^ fadren. ^ du bör äl^a dem af godt hjerta, aldrig med upfåt tijs^ga dem något ondt, men göra dem deremot alt det goda dii förmår, så kan du wara wis^ om deras wänskap och er-känsla.

Aret. Hwilka oförrätter emot dem bör jag då akta mig före^ fadren. ^u bör ei skada någons hälfa, lif eller lemmar^ — ej fordärfwa eilert bårtfnatta en annans egendom^ ej bedraga någon genom lögn, e^er skämma ut honom genom fclwaller och falska berättelser^ ^ ei asrundas öfwer hans li^cka^ ei bemöta någon med falskhet, arghet och otidighet^ ^ ja, ei en gång tänka ondt om någon, då han oskijld^g wara kan. Are^. Hwad godt bör jag då göra min^

medmänniskor^ fadren. ^u bör wara ödmjuk, höflig oc^

^ och wälwislig emot alla, äs^n emot dem, som

^ ^ rin-ringe och fattige äro^ — hafwa medlidande med d^a olyckliga, och göra godt åt uslingen- wi-sa dig tacksam emot en välgörare ^ ^ glömma och förlåda oförrätter^ ^ önska godt at alla, och gl^da dig ösoer deras wälgång. gärna unnar jag alla männi-fkjor godt, och wil äfwen, så inocket jag kaii^ bidraga til deras wäl^ men min ^ar och min ^or äro mig dock kärare än alla andrad är det rätt at iag sa mycket håller af mili ^appa c ch min ^amma^ ^dren. ^let är aldel^s rätt, min ^e, ^lt du framför att älskar och arar dilla ^ral-drar, efter de gjcrt, och dageligen göra oig så mpcket godt. ^i älske också dig önnnare ån nå-gon annan, och wåroe os^ på det sorgfälligaste om din föda, och ^ina kläder, och din underwis-ning, och gsäd^ af hjertat, då wi fe dig til-wära i dpgd c ch kunskaper. Aret ^tåite iag aliid kiinna wara få hnl-da föräldrar iil nöies, och med min lydnad och beskedlighet wedergälla deras ömma omsorger sör min upsostranl

samtalet. ^n^ ^estm, och hans ^äl^äriiin^ar. t^n dag hade Ar^l fån låf at följa fin ^ar tit ^ dyrkan, oär han meo mycken stillhet och ilpmärksamhet biwiskade den allmänna ^udstien-sten ^ fonnerhet gaf han noga akt på predikan, hwaruti d^ck mpck^ förekom, fom war honom alde-le^s obekant, och hwaroln han fåledes ej kunde göra fig något rätt begrep. ^är^är han hemkom ifrån .^hrkan, sade h.^n til sin ^ar: ^aghar i dag hört w^r ^räst med ^ nwcken rörelfe tala om ^efu kärlek elliot män--^niskior, och at wi genom ^honom skole blifwa tyck-^lige- jag wille derföre lära känna denna wår wän och wälgörare^

^dren. ^a, få mycket dn om honom och hans wälgärmngar ännu kan fatta, wiliaggär-na fäga dig: ^ls alla människior, fom någons sin warit til, war ^iis d^n dpgdigane och äl-fkanswäroaste , mild ^.ch ö^miuk i alt sit wäsen-de, ömsint och wäjgörande eiiiot alla, både kända och okända, både rika och fattiga , huld emot fielfwa sina argaske ^fiender ^ch försonare. Arel. ^tr del länge sedan han lefwat här i werlden^

fadren. omkring twå tusen år äro nu förslutne, sedan han södoes. Aret. ^ch människorna weta än efter f^ lång tid at omtala och wörda honoms fadren. ^a, den ^gdigas minne för-gås aldrig- ewigt ^al människj o slägtet ihogkom-ma och beprisa ^em godhet. Arel. Hwilka wero då denna ^esu ^ör-äldrar^

fadren. ^n fattig, men gudfruktig ^inig-fru, fom hette ^aria, war genom ^uds berliner-liga skickelse halls ^or, och ^ose^h, en ringa

timmerman, war han^ ^oiterfar. Arel. Han hade sn då inga förnäma ^

äldrar^

fadren. ^ei - de härstammade wäl ifrån en gammal ^iingbg Slägt, men l^e nu- i rin--

ga-gare stånd, likwäl ganska nöjde och lycklige. ^u kan således häraf lära dig, at inan ej as sin börd har någon hwarken ära, eller wanära. ^en som älskar ^iid as iwriktigt hierta, och tillika gör sina medmänniskor alt det goda han kan han har ära nog af sin dygd. ^ ^är du blir äldre, mit ^arn, får du wäl widare höra huru

denna ^esiis, som äfven kallas ^hrjstns, tillika war ^nds ^dn , och således en ganska hög ^er-

son, iinder alt sit utvärtes ringa anseende.

Arel. Har nu denne ^esus lefvat här å wara orter, eller annorstädes i werlden^

^ ^.dren. Han föodes i et långt^ isrån o^ beläget främmande land, som hette judeen, eller ^nd^landet, i en liten därvarande stad, fom kallades ^etlehein^ men iwwärte sedan i en an-nan liten stad, ^a^areth benämnd, där hans föräldrar bodde.

Arel. ^oete wi något om hans barndom, och huru ban då skickade sig^

^adrer^. ^eroni wete wi wäl ej mycket^ men det är os^ likwäl bekant, at han war et lydigt ^och beskedligt bara, och derjämte ganska mon om at lära, så at han redan wid ^ års ålder k^ind^ hålla offentelig.i lärorika samtal med de wisa-fte niän oå den tiden. Aret. Hade ha ii då ej några andra göro^ mål a^l shsielsätta sig med^ ^.dren. ^tan twifwel anwände han sin tid rå det nottigaste sätt, ehuruwäl wi ei känne hans förrättningar, intil de^ ban, wid oas^ ^ år gammal, började at ossenteligeii lära i ^uda-landet, och at gifwa sina landsmän en fullkom-

ligar^iligare kunskap om ^ud oth hans wilja, än de förut ägde.

A^el. ^iste då detta landets ^nbi^ggare något förut om ^ud, t^th huru de b^rd^ förhålla fig emot honoms ^ fadren. i^ud hade redan ifrån äldre tider tilbaka sörjt för deras underwisning^ men de slä.. ^ ^e bland dein wor^ dotk nu wid ^efu tid gam-fka okunmge, widskeppelige och lasifulle, få at de wis^erligen behöfde til fin uplosning oth förbät-tring en få förträffelig ^gdelärare, som ^efus n. ar ^ -A^l. ^en hiirli underrättade han d^m om sin noa ^ära fadren. Han wandr.ide allestädes omkring^ både i städer och på land^bogden, och unders fte altid gärna, utan all wedcrgällning, och wed den störda saktmodighet oth todlighet, alla dein som wille gifwa akt på hans lardom, den han ^enom fin d^gdiga wandel, oth fin människa. karlek, gjorde an mer älskanswärd. ^iret. ^en hann wäl ^efns ensam med at lära dem alla^ fadren. ^ej, ty ehuru flitig och ^oiittröit^ tig han sielf war, walde han sig ootk iil hjelp t fi^ ^äroembete tolf lärjungar, dein wi pläge kal-ta Apostlar, hwilka han först enskildt underwi-fte, innan han fkitkad^ dem at lära andra. Aret. Huru har då denna ^äran kommit til w.år kunskap^ fadren. ^efus har låtit de^a fina utpost-^lar, jämte några andra gudfrnktiga oth om hans lefnad ot^ lära kunnige mäii^ skrifteligen

antetk-^ anteckna densamma i wisia heliga böcker, dem wi ån hafwe i behåll i wår ^jbel, hwaraf wi således kunne blifwa thdelig-n underrättade om ^esu wilja och anstalter at befräiina wår lycksa-lighet.

Aret. således har han aliför nådigt sörit äiwen för wår iwli^sning^ ^et hade ju annars warit ganska olyckligt för osi, at ej weta något om ^ud, och huru wi emot honom bore skicka osil — ^ten ester han war så hjerteligen gt^d, så lär han wäl bewist sina landsmän än flere^

välgärningar^

fadren. ^lch j^, min ^os^e. ganska mån-

ga. sligen usiling eller nödtidande, som bad om hans hjelp, gick ohulpen ifrån honom: han botade de sinka, g.ls sonen åt de blinda, åt de döfwa sin hörsel, c ch wålsöret ål dem som dnm-be woro: Han upwåc^te de döda, tröskade de be-dröfwade, mättade de hungriga, och fökte sit högsta nöje deruti, at lindra mänsklighetens li-danoe, och beordra d^ sällhet. Aret. ^r han då iiwcket rik och mägtig efter han kunde göra så nwcket godt^

fadren. ^ik war han wis^t icke- ty han ägde ei i all sin tid et hus at bo nti, och ingen skatt eller förmögenhet at lefwa utaf: men såsom ^uds ^on war ban i besittning asen oinskränkt macit, den han altid häls^ anwände til barmher^ tighets och kärlekswärk.

A^t. ^teii de små barnen lär han ej hum-nit bry sig om^

fadren. ^o, äfwen dem emottog han gär^ na^ bemötte dem som en huld ^ar, och gaf dem

medmed mycken godhet fin wälsignelse. ^n dag d^ han war omgifwen af mycket folk, och öfwerho-yad med många göromål, trodde hans ^ärjun--gar , at han et skulle gifwa fig tid at antaga fi^ de flere små barn, som då hcnntades til honoms och wille derföre afläsa dem, som dem framha-^ ^ten iiär ^ems det såg, blef han mi^lynt^ och s^de til dew. ^å.er barnen komma til mig, ^och afwisen oem loke, to sådana hör ^nds rik^ .^til^ hwaroå han

iog dem iw i famnen, lad^ hander^a ^å dem, och wälsignade deni.

Aret ^lchl onn ban än lefoe här blai^o^ denna ömsinta ^tänniskiowännenl hwad jag skul^ le älska honom, och gärna bewisa honom nn^ barnsliga tjig^fwenheil

fadren. ^mi du lyder hans wilja, och be-flitar dig om at bli god och dygdig , såsom hal^ ^war, så kan du likawäl än i t^ag betyga oinkär^ lek emot honom. — ^en huru tror dn wä^ a^ .hans samtida belönte honom för all denna han^ godhet ^

A^et. ^e kunde n^äl ^i annat än nå det ömmaste älska och wörda eii så huld wälgörar^ ^adrem ^ia, sant är det, han ^ ^ många oriktiga wänner och efterföljare s^mi med sin dygd och sin oskrymtade kärlek ^mot ^ siim, hiignade hans wälgörande hierta- men s^r-sta hoyen förnod dock i sin blindhet och ol^ ska at sätta wäi^de ^å hans godhet^ farmer sö^ ledde af ^efu afwundsmän, föraktad^ d^ honom och den friwilliga innghet hwaruti han giorde gäck as hans ^ära, wi^ydde haas g^da afsikter^ anklagad^ ändteligen honom o^l^gtför de gröfsta brott, och uphörde ei förr at fö^ följa och misshandla honom, likafom han warit

den forna illgärmng^man, innan de fingo se honom, bespottad och marterad, dö rå del kors, wid hwilket de honom med en oerhord grymhet^ emellan twänne uppenbara ims^åd^re, låat f.i^ nagla.

Aret. ^lch, min farl — ^ch detta war den wälgörande ^efu belöning för all singod^ ^ag kan ej hå^la mig ifrån tårar, då jag efler-tänker detta hans ömkliga slu l ^ Men ^esus, som hade en så stor magt, hwarfore hindrade han ei de grmiima andarna ifrån et såoant erfarande emot fig^ fadren. Han wille ei hindra det, to ge-nom detta sit oskyldiga lidande och sin smärlo-fulla död, har han förpassat o^ och alla männi-fkjor en ewigtwarande locksaligdet, hwarföre haii ock kallas människornas ^rälsare^ ^ Men om denna hans obegripeligen stora wälgärning ^mot o^ i sin ^örsonint^död^ wil jag framde-^s bjuda til at ge dig^wid^re underwisning.

A^el. Hurii förhöll sig då den oskyldiga ^esus under alla dei^a sina swåra och smärtosam-nia plågor^

fadren. M^d det störda tålamod, och en nöjd undergiswenhet und^r i^uds skickelse. Han

ådagalade wäl tydligen cch frimodigt sin oi^uld^ men srainsörde dock ei en enda klagan öfwer sit

oförtjenta lidande: beloiste derunder den .största foglighet och karlek, äfwen emot sina orättwifa

och blodtörstiga mördare. tröstade än i sit ytter-^ta sin wid korset stående och sörjande Moder.gaf tillika åt en af de ^gärningsmän, fom med honom korsfästade woro, e^ gladt hopp om ^t bäitre lif efter döden, och anwände således äs-wen de sista siunderna af sin lefnad til wälgö-

rande och människokärlek. Arel. ^lchl iag kan ej med orden utfäga,

huru hjerteligen iag wördar och älskar denna så oändeligen nådiga välgöraren. fadren. ^a , mit ^arn l ^ät o^ altid med den lifligaste tacksamhet ihogkomma hans oändeli-, ga godheil hwilken du än mer lkall beundra, då du ioid mognare år och eftertanka får widare kun-skap om hans öden och wälgärningar. Aret. ^lutades då ej delm redan med hans korsfästelse och död^ fadren. ^ei, ^itan fedan han blifwit af korset nedtagen och be^rafwen, upstod han på tredje dagen derefter ifrån de döda, lefde sedan och omgioks än i f^ratio dagar med sina ^ärjun-gar och många andra bek.aiita, tils hall efter ^a dagws förlopp upfor til sin himmeln ^ ders härlighet^ där han än lefwer, och ^wigt skall leswa, för at ined den ömmaste kärlek wa-ka ofwer människjoslägtets wäl och lycksalighet.

Arel. ^et är så mrcket ht^gt och förun-dranswärdt i denna ^efii^esw^ncs^ b^krifmng, at jag aldrig lärer kunna rä^i fatta den ^ fadren. ^ia, mångt och mycket är deruti

äfwen för de ^klokas^e människor obegripeligt^ ^en då wi känne deraf så mycket wi behöfwe

^ ^il wår sällhet, få lät o^ anwända hwad wi om ^esus wete. til at dermed äfwen hos os^ befors dra all sanskijldig ^gd och gudaktighet l-- hwarföre håller man bön^ frågade en gång ^ den eftertänksamma ^rnfr, ^cch hwariit ^tjenar det ai framföra bö.ec, fom ingen fwarar ^ippå^

Hans gudfruktiga ^ar underrättade ho-nom, at det skedde för ai tacka och bedia deu sliden, fom skadat, och

dageligen bewarar och uppehåller o^. ^rnst. ^en hwaren är den ^ .d^n, hwi -ken iag skall tilbe^ coline han hor eller wel as wara böner ^ fadren. Han wet alt hwad soln i werlden sker, och är äfwen allestädes närvarande, så at hall känner fullkomligen osi och alla wåra b-hof ^rlisk. Hwarföre skole wi då upngmna dem i wåra böners och be ^lld, at han wille ^ifwa os^ dem^ ^tow.le han ej desmtom, af sin egen gooa wilja, skulle ulllla o si hwad wi be-höfwe^

^dr^n. ^o, långt färdigare äi^ han at hjelpa o^, än wi at begära håns hjelpa han be-höfwer således ej genom wåra böner bewekas til niedlidande- utan han har endast derföre befallt o^ bedja, at bönen i sig fjelf är o^ så ganska nyttig.

^rnst. Hwad nptta hafwe wi då deraf^ fadren. upmuntra^ derigenom at med tacksamhet ihågkomma hans oförtjent^ godhet, och at älska honom tilbaka, ^fter han få högeligen älskat o^.

^rnsk.^rnft. ^en huru fkole wi bewifa emo^ ^iid denna wår kärlek oth erkänd fadren. ^å wi iiied nöje hålle hans bu^, ^ oth aldrig iwfåteligen brote honom emot, få äl--fke wi hoiiom iiied en rätt barnstig oth uprikti^ kärlek.

^rnst. Står det då i wår magt at, foi^ ^loi boroe, li^da oth ^rkomma ^uds wilia^ fadren. .^a wi af hjertat bedje ^ud om , hog oth krafter dertil, få hjelpe^ han o^ at hata det onda , oth göra det godt är. ^rnsk. ^å wi äfwen begära af ^ud niat, oth drit^a , oth kläder, oth annat hwad wi här ^ werlden behöfwe^ fadren. ^o, dertil hafwe wi bådelåf, oth äfwen befallning derom. ^rnft. Har iag då lärt mig at rätteligen be ^ud, när iag, som andra ^arn, tär mig at utantil läsa en bön^ ^adr^n. ^a, om du förgår hwad denna bön innehåller, oth du tillika med andakt och ef-tertanka läser den. ^rnsk. ^er ^ud mig då alt hwad jag af honom begärar^ ^dr^ii. Alt det han i fi^n wishet fimner wara o^ nottigt, har han iåsoat at gärna gif wa o^.

fadren. Huru ofm lkole wi då bedja ^iid^

^rnst. ^fter wi dageligen behöswe han^ wälgärningar, få bore wi ^ck dageligen be ho-

nom derom, och äfwen dageligen tacka honom för alt det myckna goda wi hwarje dag af honom åtnjut^. ^ ^ ^rnlk.^rnst. ^a, äsmen iag b^ bä lä^ ^^ be en så god ^ud och ^ader, eft^ hau uäd^ hör wåra böner, ech gä^iia ^ h^b ^ höfwe.

^n kart ^arna ^nda^t. ^ll^än ^on. ^ du, war gode och himmel^ ^aderl hör di-^ na fattiga ^arns bönl ^ät altid inwära i din kunskap^ lefwa- nolde och lycklige under din styrelse, och gai^na rätta o^ efter din heliga wilja. ^if o^ alt hwad du finner o^ behöfwa til wårt lifs us.wehälle. förlåt o^ alla wåra många fel, och lär o^ at äfwen förlåta dem, fom o^ emot bryta. ^ewara os^ för alla frestelser til det fom ondt är, och gif o^ mod och krafter at öfwerwinna dem. ^räls o^ ifrån alt hwad o^ skada och fördärfwa kan, och gif os^ ändteii-gen en ewig lycksalighet. ^u wil hielpa osil ^u kan hjelpa o^ ^are din magt och din god-het ärad ewinnerliga l

^or-

^ ^ de ll^ile as tnme u^l^ ^tedchrijkne l^ra tned^e, at dea ^mn^a ^easl^ ^er^nam^en as den ^ärli^a fe^ ^r ^-räuare sieis ^ tit meller författat, är n^mdro be^ri^eli^, ^unws^i^ s^e den f^äd^ barna^dern, så t^rde ei nnt l^r^k nni^da^, at i met t^dli^are ordalag ut^ tol^ka n^enu^en as denna ^nen^ ^ana ^rlr^eli^ inne^ll.^or^onbön. nåderike ^ud och ^ader, som skapat mig til ^ dit barn , och låfwat at hwar dag bewifa mig npa wälgärningar- af din iiåo bar jag å^ ter upwaknat til en ny dag , och tackar dig nu as hjertat för denna din godhet. ^ag Herre mig, mina föräldrar, ^yikoii, och alla nnna medmänniskor, i dill faderliga ward: bewara osj ifrån faror och olyckor, och gifos^ alt hwad ofi nyttigt, och dig behageligt wara kan. ^if mig nåd at gärna lära det godt är, o^h hjelp mig at äfwen i dag tilwära i dygd och alla go-da seder, få at dn altid måtte kunna älska ung såsom et godt och lydigt barn, för din ewlaa kärleks skull l ^lr n^el el^tr el^t^ sr^ ^ltr ^jjel s^jjnl^r jjl^ ^t ia^ ejjt n^.nnr tji ^r^ ^ ^ft^r elit l^lr^ ^

^ijr tjejen tnit e^tr ttnelr^ dijst^ ^lt fe^ ki^lf^ mn^ njut^.

Afton ^ön.

^jlsmägtige ^ud, kärleksrike ^aderl j^u har ^ åter i dag saderligen beskyddat mig ^för mycket ondt, gifwit mig mat och dryck och mång-faldi^ gtädie. ^ag prisar dig derföre af hjertat. förlåt mig, om jag af lättsinnighet brutit dig e-mot, och icke nog tacksamt ärat dig genom min lpdnad och hörfanlhet. ^ag mig och de initia, mina föräldrar, Syskon, och alla mina med-människor, äfwen denna instundande natt, i dit hägn. ^ät ling såfwa fött,^ och åter iwwakna med no hog och nya kraf. er til det fom godt är. Hör mig, o ^ndl för din ewiga godhets skull l ^kt lr^jl^.n^ ktel j^r jrwu^ ^tr t^rtt^ o ^jrnl^ l^r . tr^ eljr^ ^eltre^ ^lt k^eltt^ ron^t k^k^ te^kt l eljk ke^^r ^rt b^t.r l^jm^ ctnn^^r^tr lor^e^ ne^el c^jr ^lr l^m-tt tnj^ tjl fi ill e^ ^l tr^.tt trntr l^r^ j^etej^ ^itj elirt lrjl^n^l t^^n ^ ^ ^^ rn^el ele^tr t^t ei^^n t^jtr rmel l^tr jlt^r ltlk^ lt^u. ^ön för måltiden. kärleksfulle ^iid och himmelske fader l i denna ^ mat och dr^ck, som du mer unnar osi, er-känne wi tacksamt en np skänk as din gismilda

hand. uppehåll dermed wårt lisl Stärk dermed wår .hälsa och wåra krafter l ^ch då du så rike-

ligen skänker os^ söda och glädje, så lät os^ måt-teligen njuia dem, och med barnslig tacksamhet fröjda o^ af din stora och ewigtwarande godhetl elj^ bi^rt^t ^rj^l ^ft^r eljn^. l^-rr ^n^ ll^nl^r ujut^ tml^ ^tt^lj^t brevet rtt^rf elj^ fil l ^ön rfter i^åltid^n.

kärleksrike ^udl du har med dina gåfw^r ^ mättat och gladt os^ .^ng ware derföre af

hjertat pris för denna din faderliga godhet l

f ^ ^is

^if oi^ nåd at wi, fåfom dine barn, måge af din gifmildhet uomuntras, at med lydnad och kärlek bewisa wår hjerteliga tacksamhet emot dig, och således af din lekamliga wälsignelse ledas at söka en högre och ewigtwarande lyckia^ lighetl

^^ kittel l eli^ ^ttt^ jrr^ ^r ele^ jnj ^ eltt rtnn^k tni^ rmt^ e^ ^j^ njjlkt^ ^el el^tr l^tn^rjt^ rrntt dr^l ^

^rt ool^ l^jrlj^t jjr eljt ^tnt^ c^lt l^jllk^ l

c^rteli elm n^el tr^ rtnn^.k lrt^

^^ bj^tl^ enrmt^ s^r trnk ^l^ ^lr ^rel^r til l^.ronn sjill^ l^r o^tr ^lor ntj^ jusl^ nn^ ^sl^elel^. t^elj^t el^ ^

eltr ttnn^r tr^ ^tr tjelj^t ^.ilntm elj^l ^ls ^t. sljtj^ e^jr ttt n^tt^ tjel^ rirtt t trn^ e^clt ljlttl ^jf 1mel ttt djlttr^ tm^t t^ijt rrut^ ^rf eljtt ^oellr^t nstn^ e^lt eltt^ ^el ^ljleli^ slctt^ ^cnnu^. r^lj^t 1 elm j.tnm.

.^s^rt t^jjel^ liael ^.e^ tjl l^lmtl^ l^jntr^. ^l^otrt j^rt^ ^ sjjll c^r trm^ ^ el^tr ^le^ll^ jjr^ timtal l^r lr^tr e^ t^r ^ ^tt ljlrt jjn lt^l^ ^jlj^ ^ ^ ^el llt l^el^t^trrtr l^tr e^ tjl t^et^ l^ll^ ^ ^o^r c^ sm tm^^rntr^ l^tr^ l^tel m^et ne^ ^ t^el til jlr^s ^u^ej^rr^ tjel^tr stmrt f^r^irr ^ ^ltrrtmrrtt^ s^rrt st^rt te^n^ ^tr jnsl^a ^lor t^

^el jjn 1mel ol^ sl^tal lsjjf ot^ eljn ^jut^lle^ l^eln^rel eji^ be^jt^

^iiniror, eller siffror ^ äro följande . ^wenfka. 1. ^omer^a. l. ll. lll^ ^ll. ^nl. Swenfka. 1c^. 11. 1^. ^merska. ^ll. ^lll. ^l^ Swenfka. 1^. 1^. Swenika. ^ pomerska. ^^ Swenika. ^^ pomerska.

skilje- tecknen des^e:

^ ^unkt. ^ ^olon.

^ Semikolon , eller komina med ^unkt. ^ komina. ^ frågetecknet. ^ utrops, eller önsknings tecknet. ^ ^tafnings tecknet. ^ ^ ^arenthes, eller inmutnings tecknet ^ ^^ ^lt för barn genom reglor eller widare förklaringar bestämma de^a tegens bruk, lärer näppeligen låta. ^öra ssg. ^n ttpmärks^m bärare kan bält under fjelfwa läse - öfnmgen giswa d^ll härom de allmänna

^ulii^lications Tafla.

l ^ gångor ^ gångar ^ gångor är ^ är ^ gångoi: ^ gångor ^ gångar är är ^ gängor ^ gångor ^ gångor är är är

^n ^iksdale^ innehåller

-

^ skillingar. ^unnockeii. - ^ ^iler ^ munstycken eller ^reii. - ^ munstycken ^ munstycken. ^tycken. ^ ^iyckeii. ö^aooar. ^ ^kåtoiind. ^ ^lnar flinar.

^n ^killing ^n ^låt ^n ^ater ^n ^ark ^n ^tyfwer ^t dussin ^n ^kåck ^n ^unna ^t ^keppuiid ^t ^tsound -^t skålpund eller ^ark ^t ^od ^ ^n ^anin ^n ^ot ^t .^.warter ^ ^n .^anna -^t ^rhufwud ^t Ankare ^ ^t ^too ^t ^marter ^ ^n^ok kapper ^t ^lr ^ ^agar ^ limmar och ^ ^jnuter. ^n ^ånad ^ ^ ^ ^agar. ^n ^ecka ^ - ^ ^t ^ygn - ^ ^ limmar.

^n ^imma - ^ ^nmter. ^n ^inut ^ ^ ^ecimder.

^ ^.warter. ^ tum. ^ bannor. ^ .bannor-bannor. ^.warter.^lllt^ c^lt fntj^ sl^ eljtr bol^ ^ bljr eltt n^l tl^tr t^sl^ellj^ l^lol^ ljlr eli^ ^rt ^jltnr^ e^lr ^rel^ eljn ^t ^or^ lrtrr^ ^jl^ ot^lt jjnl^ lr^ brtel ^ .^.t te^ j ^^el^rt eljt ^r^rlt^ ^jtl^ ^ell^jte- nr^ejtm^l sejr b^rt^ tijll^ ^ltl^ eljn njlutr^ f^rljlt^ lmn^ l^l^ ^t ^lel^ s^rk^rj^^ ta tne^^ ne^ tre^-r ^ l^re^n i ljf j ae^.